

hogy hirtapoi vagy folyóiratol
na foglaljanak le egyszerre
több példányban.

GRSZASZUS KASZ
TULAJDON

Taxa postala prius in numerar confort
approbati Dir. Gen. PTT. No. 157.012/19'

MAGYAR LAPOK

+ 4 lei

Primredactor si redactor responsabil:
dr Paál Arpád

VII. — 28. (1742) Oradea, 1938. febr. 6.

Primcolaborator: **dr Gyáriás Elemér**

Nagy változások a német birodalom katonai, polgári és diplomáciai szervezetében

Hitler maga vette át a haderő fölötti közvetlen parancsnokságot. — A politikai szervezésre külön titkos tanácsot szervezett Neurath báró elnöksége alatt. — Ribbentrop lett az új külügyminiszter

Berlinből jelentik: Blomberg, birodalmi hadügyminiszter, mint ahogyan arra már napok óta számítottak, benyújtotta lemondását és megvált a véderő parancsnoki tisztjétől is. Ebből az alkalomból Hitler birodalmi vezér és kancellár a következő levelet intézte Blomberghez:

— Amióta 1936-ban megtörtént Németország szuverenitásának teljes visszaállítása, katonai és területi szempontból egyaránt, olyan gyakran kért engem, hogy mentsem fel az alól a szolgálat alól, mely egészségét a legsúlyosabban próbára tette. Ma már, nemzetünk és véderőnk szuverenitása helyreállításának ötödik évfordulóján, eleget akarok tenni kívánságának. Ohajtom, hogy a kíméletnek most már rendelkezésére álló idejében találja meg a felüdülést, amelyre Önnek több joga van, mint sok másnak. Vezértábornagy úr, Ön 1933 január 30-án, mint a birodalom első tisztje, letette előttem a hűség esküt a nemzeti-szocialista állam szolgálatára. Öt éven át rendületlenül megőrizte ezt a hűségét és ezalatt az öt év alatt történt meg a

birodalmi véderőnek a történelemben páratlan arányú újjászervezése. Ebben a műben a történelem minden időben egyhangulag elismeri és megőrökíti az Ön nevét. A magam nevében és a német nép nevében biztosítom Önt mélyen átértzett hálámról.

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár Frisch vezéreztetéshez, aki megvált állásától, levelet intézett, melyben közli, hogy miután egészségi állapotában javulás nem állott be, eleget tesz kérésének és felmenti állásából. Egyben köszönetet mond eddigi szolgálataiért.

Berlinből jelentik: Hitler Adolf a birodalmi hadsereg vezetéséről a következő rendeletet adta ki:

— Mostantól kezdve az egész véderő lett a parancsnoki hatalmat közvetlenül személyesen fogom gyakorolni; a birodalmi hadügyminisztériumban fennálló véderőhivatal, valamint a véderő főparancsnokság és az én katonai irodám feladatköre közvetlenül az én parancsnokságom alá kerül.

Uj vezetés a hadügekben. — A bécsi, római és tokiói nagykövetek rendelkezési állományba téve

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár Ribbentrop londoni nagykövetet visszahívta és kinevezte a német birodalom külügyminiszterévé. A vezér és kancellár egyidejűleg von Hassel római nagykövetet, Birksen tokiói és Papen bécsi nagykövetet állomás helyéről visszahívta és rendelkezési állományba

helyezte.

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár Neurath bárót külügyminiszteri tisztsége alól felmentette és úgy rendelkezett, hogy Neurath továbbra is birodalmi miniszter marad, még pedig a szokásos „tárcanélküli” megjelölés elhagyásával.

Legfőbb birodalmi tanács létesítése. — A külügyi, belügyi és hadügyi vezetők a legfőbb tanácsban

Berlinből jelentik: Hitler Adolf a következő rendeletet adta ki a legfőbb politikai tanácsadó szervezet megszervezéséről.

— A politikai vezetésben tanácsadás céljából titkos kabinet-tanácsot létesíték magam mellett. A titkos kabinet-tanács elnöke Neurath báró, birodalmi miniszter, tagjai pedig a következők: Ribbentrop, birodalmi külügyminiszter, Göring, porosz miniszterelnök, Hess Rudolf birodalmi miniszter, Göbbels birodalmi propagandaügyi miniszter, Lammers, birodalmi miniszter, Brauchitz Walter, vezéreztetés, hadsereg főparancsnok, Raeder Erich tengernagy, a haditengerészet főparancsnoka, Ke-

tel Vilmos tüzérségi tábornok, a véderő főparancsnokság vezetője.

A BIRODALMI ÉS A POROSZ GAZDASÁGI KORMÁNYZAT EGYESÍTÉSE — GÖRING VEZÉRTÁBORNAGYI RANGOT KAPOTT

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár Funck birodalmi gazdasági minisztert a porosz gazdasági minisztérium vezetésével is megbízta. Funckot kedden iktatták be új hivatalába.

A vezér és kancellár Göring vezéreztetés vezértábornaggyá nevezte ki. List tábornok a második csoport főparancsnoka lett.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Az egyetlen út

(S. I.) — Egyik fiatal barátunk utcai beszélgetés közben mondta a minap: „feleslegesnek érzem magam.” Két diplomát szerzett, doktori titlust s most is könyveket szorongat a hóna alatt. Nagy barna szemű ránk szegezte: nem segítséget kért ez a tekintet, csak biztatást, kis derűlátó beszédet, útravalót a további munkához és küzdelemhez.

Sok, egyre több ilyen magyar ifjú járkal városaink utcáin. Cipelik magukkal könyveiket, pedig tartalmukat javarészt már elraktározták agyukban s megállnak tanácstalanul az ismerősökkel, hogy beszélgessenek a jövőről. Mivel biztassuk őket?

Fejlett társadalmaknak szükségük van tanult szakemberekre. Minél inkább nő és bonyolódik a társadalmi gépezet, annál jobban szétágaznak a feladatok. Ugyanaz a folyamat megy végbe nagyban, mint a gazdasági vállalatok életében. A falusi kereskedő vagy szövetkezeti boltos maga végez el mindent: kiszolgál, könyvel, raktárt kezel, árut rendel és az újságot is ő olvassa, melyből az árak alakulása felől tájékozódik. Ahogy nő a cég, ezek a feladatok egyre jobban szétválnak: a kisebbeknél külön hivatalnokok látják el a különböző munkaköröket, az egészen nagyoknál egész osztályok. Ezeknek már külön sajtóosztályuk is van, levelezésük, titkárságuk, sőt diplomáciai szolgálatauk is.

A társadalmakban sincsen másként. Az egyszerű, a kevésbé rétegezett társadalmakban nem igen van még szükség különleges szakemberekre, mert minden feladatot elvégez mindenki maga. Jól-rosszul, többnyire tájékozatlanul, de elvégzi. A gazdasági feladatokat épenúgy, mint a társadalmiakat elszórt, szervezeten kicsiny vállalkozások, erőtlen szociális intézmények próbálják megoldani, ahogyan tudják. Egyik sem jutott el még a fejlődésnek, a fellendülésnek arra a fokára, amikor a feladatok már szétválnak és munkamegosztást, a megosztott feladatok elvégzéséhez szaktudást követelnek. Mihez kezdjen az ilyen kezdetleges társadalom a szakemberekkel, akik szorgalommal és sok szülői költséggel soraiból ki tudtak emelkedni?

Az erdélyi magyar társadalomból sok, egyre több ilyen fiatal ember emelkedik ki. Fiatal emberek, akiket sok küzködéssel megszerzett diplomájuk hivatottá tette arra, hogy állami vagy társadalmi kérdések megoldásánál közreműködjenek, vagy nagy gazdasági vállalatok irányításában résztvegyenek. De hol vannak azok a magyar vállalatok és szociális intézmények, ahol elhelyezkedhetnének és megkaphatnák azt a munkakört, melyre felkészültek?

Ilyen magyar vállalatok nem igen vannak Erdélyben. Ha van talán összesen tíz — másfél-millió ember számára. Ki merné pedig ma már vitatni azt, hogy a társadalmak — gazdasági és szociális téren épenúgy, mint a kulturálison — nemzeti alapon állanak és ezen az alapon szervezkednek. Így cselekszenek az államok és erre törekcszenek a különböző nemzetiségek ugyanabban az államban. Nyilván természeti törvények működnek itt, meddőnek látszik tehát minden kísérlet, mely útjokat elméletekkel és papíros-jogokkal akarja elállani. Nincs más megoldás: minden népnek ki kell építenie a maga társadalmi és gazdasági szervezetét, fejlesztenie kell azt, amiye van és újat teremteni ott, ahol nincsen semmi. Nehézségekre ütközik ez is? Hiába, meg kell próbálni, hozzá kell

fogni, mert ma — úgy látszik — nincs más megoldás.

Az erdélyi magyar nép, különösképpen pedig a tanult réteg még mindig nem tudja levétközni egyéni — individualista — élet-számleletét. Még csak mondogatja, de nem érzi át, hogy a gyenge, a gyengébb ember csak közösen boldogulhat. Még nem tudja magára venni azt a fegyelmet, azt a személytelenséget, mely a közös megoldásokhoz, az együttes munkához szükséges. Még mindig nem érzi elégé, hogy ebben az individualista szétszórtságában milyen gyenge és mennyire pusztítja erejét, mennyire meddő a sok egyéni igyekezet. Nem tudunk még mindig másképpen, csak politikailag gondolkozni: politikai megoldásokat és elrendezéseket várunk, ezeket követeljük és reméljük, mert azt hisszük, hogy a politikai siker útát nyit a gazdasági és társadalmi sikernek. A jelek pedig arra vallanak, hogy ma inkább megfordítva kellene gondolkozni: gazdasági és társadalmi eredményekre biztosabban lehet politikai sikereket építeni, mint az ellenkező sorrendben.

Nagy szám az: másfélmillió ember. Számos ország van Európában, melynek nem sokkal több a lakosa, vagy talán még ennyi sincsen. Pénzben milliárdokra rug, amit ez a sok ember évente fogyaszt, akármilyen szegények is vagyunk. Ha ebben a tömegben fel tudjuk ébreszteni a gazdasági öntudatot és a közösség eleven érzését, az úgy hatna, mint a jó időjárás a vetésre: a meglevő palánták rohamosan erősödnének és az elvetett magok szárba szökkenének.

Vessünk számot magunkkal: igen-igen egyszerű társadalom lettünk. Nem sokkal állunk felette a középkori népek pátriárkális társadalmi rendjének. Miért ne vállaljuk akkor ezeknek az egyszerű emberi együttéléseknek bensőséges melegét: azt a közelséget, ahogyan akkor éltek egymás mellett az emberek; azt a természetességet, ahogyan a feladatokat felfogták és elvégezték? Végtelenül naivul hangzik, amikor a mi egészen kicsi problémáink, egészen egyszerű életkérdéseink felett marxista és faszista meg más hasonló jelszavak csataráznak egymással. Hol vagyunk mi még ezektől a problémáktól, ha mint nemzet akarunk élni és nem egyénenként résztvenni más népek életében?

Nekünk vissza kell állítanunk az agycsavarjainkat a XIX. század közepére, az ébredő nemzeti gondolat tiszta és egyszerű világába. Onnan újra neki indulni a nagy útnak: a tapasztalatok, amik azóta gyűltek, a vívmányok, melyek könnyebbé teszik az egyéni életet, ezt az utat nagyon megrövidíthetik és a feladatokat is megkönnyíthetik.

Ebben a világban a nemzetiségek nagy családok voltak, a nemzeti érzés pedig a családi érzéshez volt hasonlatos: eleven volt és meleg, közvetlen, kész a segítségre és az apai tekintélyt szívesen vállalta, mert tudta, hogy az apáknál jobban senki sem akarja a gyermekeik, az egész család boldogulását. A kérdések így nagyon leegyszerűsödnek, az érzések megtisztulnak. A tiszta érzések pedig úgy hatnak, mint a választó víz: ki vetik a népi testből a piszkot, a rothadást, a hűtlenséget, az egymás ellen törő természetellenes önzést.

Ebben a tiszta légkörben biztosan megindulna, meg kell indulnia a társadalmi fejlődésnek. Csendben, feltűnés nélkül, nagy tervezetések nélkül. Vasgyáraink nem lesznek, sem hámoraink, de óriási textilgyáraink sem és egyéb bonyolult drága üzemeink. Az egyszerűbb ipari szükségleteinkről, termékeink értékesítéséről, fogyasztásunk ellátásáról s más hasonló kisebb feladatokról azonban gondoskodhatunk magunk. Amikor pedig ezekről gondolkodunk, megteremtjük azokat a szerveket és intézményeket, melyeknek egyre több szakemberre lesz szükségük. S akkor nem fognak legjobb fiaink tanácstalanul beszélgetni az utcán könyvekkel a hónuk alatt és nem mondják majd csüggedten: „főlőslegesnek érzem magam...”

**Olvassátok és teriesszétek
a Magyar Lapok-at!**

**Ezt a szén kávéskannát
a születésnapomra
kaptam**

és mivel a kanna nagyobb, több kávét tudok főzni, mint ezelőtt. Ez nagyon fontos, mert az egészséges Kathreiner-ből és a Valódi Franck-ből készített kávé annyira ízlik, hogy szívesen iszunk többet belőle. Azt nyugodtan meg lehet tenni, mert a Kathreiner-rel készített kávé teljesen ártalmatlan és nagyon olcsó!

Flandin volt miniszterelnök a francia nemzeti egység létrehozását sürgeti

Kommunisták nélkül és a német — olasz — francia kiegyezés irányával kívánja az összes pártok összefogását

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* Flandin volt miniszterelnök feltűnést keltső cikkét közli. Ebben Flandin a nemzeti egység megteremtését követeli a béke biztosítása érdekében. A nemzeti egységnek — a cikk szerint — minden pártot magában kell foglalnia, kivéve a kommunista pártot, mely Moszkva zsoldjában áll.

A nemzeti egységben nem érvényesülhet a szocialisták álláspontja sem, mely szerint Németországgal és Olaszországgal nem szabad kiegyezni. Flandin hangoztatja, elérkezett az ideje annak, hogy Franciaország döntő lépéseket tegyen az európai újjászervezés és béke érdekében.

Február huszadikára összehívták a birodalmi gyűlést

Óriási izgalom Berlinben. — A nemzeti szocializmus erősebb irányzatát várják a külpolitikában

(Tudósításunk folytatása az első oldalról).

Berlinből jelentik: Az állam vezetésében végbement változást Berlin óriási meglepetéssel és izgalommal fogadta. A változások jelentősége a jelen pillanatban még szinte áttekinthetetlen, általában azonban azt tartják, hogy a nemzeti-szocialista politika radikális elemeinek győzelme előreláthatólag érvényesülni fog külpolitikai téren is.

A birodalmi gyűlést február 20-ra összehívták és Hitler vezér és kancellár ez alkalommal kiegészítőleg megvilágítja a birodalomvezetésben tett változtatások hátterét és azokat az okokat, amelyek szükségessé tették a mostani intézkedéseket.

Berlinből jelentik: Jólétesült helyen a következőkben világitanak reá a német belpolitikai változások okaira:

— Mindezekből az intézkedésekből az következik, hogy a német politikában a radikálisabb elemek győzedelmeskedtek. Mindazoknak a férfiaknak a távozása, akik eddig legalább is részben még a régi német politikai szellemet képviselték, most már véglegesnek tekinthető. A totalitás elve érvényesült és győztek azok a hatalomra törekvők, akiknek politikai jelszavuk volt, hogy az összes hatalmi pozíciókat a nemzeti-szocialista párt kezében kell összpontosítani. Miután pedig a belpolitikában a nemzeti-szocialista elgondolások már jóformán teljes mértékben célt értek, arra kell számítani, hogy az új radikális irányzat főként külpolitikai téren fog majd érvényesülni. Ribbentrop személye a külügyek élén azt jelenti, hogy a német kormány most már fölveti a nemzeti-szocializmus összes követeléseit. Előrelátható,

hogy a gyarmati kérdést a német kormány még erősebben fogja most már a politikai követelések előterébe állítani. Az a tény, hogy Hitler Adolf maga vette át a hadügyek legfőbb irányítását, azt mutatja, hogy a birodalmi hadsereg szerepe a jövőben még jobban megnő, még jobban előtérbe kerül és még igen fontos feladatok várnak e téren megoldásra.

Horthy Miklós magyarországi kormányzó elutazott Lengyelországba

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó a lengyel köztársasági elnök meghívására péntek este 10 órakor a Keleti pályaudvarról fiával, Istvánnal, valamint kíséretével, Kánya külügyminiszter társaságában Lengyelországba utazott. Bucsuztatására megjelent a lengyel követség egész tisztikara, a követségi tanácsossal és konzullal. A kormányzó negyedórával a vonat indulása előtt felesége és fia társaságában érkezett a pályaudvarra, majd szívélyesen elbucszott a megjelentektől és a vonat elindult Lengyelország felé.

Horthy Miklós különvonata, a „Turán” szombaton délelőtt 10 órakor érkezett Krakóba, ahol a magyar kormányzó és kísérete számára meleg és bensőséges fogadtatást készítettek elő. Moscicki lengyel köztársasági elnök Varsóból Horthy elé utazott Krakóba és itt személyesen fogadta a magyar államfőt.

A külügyminiszter megmagyarázza a két ellenségről mondott kijelentéseit

Hazafiatlanságnak minősítette a külpolitikai irányváltás híresztelését. — Rámu alatt, hogy akik a vasgárdával egyezményt kötnek, kifelé nem jelenhetnek meg az angol-francia barátság híveiként

Bukarest. Saját tud. Istrate Micescu péntek reggel nyilatkozott a sajtónak:

— Genfben — mondotta — csak a zsidó kisebbségek ügyét tárgyaltam, a zsidók egyes külföldi szervezeteinek ama igénye következtében, hogy beavatkozzanak a mi belügyeinkbe. Egyelőre nem volt más célok, mint visszautasítani a sürgősségi indítványt, hogy a rendes eljárás szerinti két hónap alatt kormányomnak szabadkeze legyen a honosságok felülvizsgálását végrehajtani. Minthogy a sürgősséget visszautasították, a román álláspont daldalmaskodott.

A miniszter ezután helyesbítette a temesvári nyilatkozatáról megjelent lapközleményeket, amelyek részben céltalosan állították be az elért eredményt, részben pedig a szövetségi rendszer kiépítéséről írtak, amelyekről pedig ő egy szót se szólt. Majd megmagyarázta azt a kijelentését, hogy kifelé két ellensége van az országnak: Saint Moritz és a Vasgárda.

— Valóban — mondotta — okmányokkal tudom bizonyítani, hogy Románia Lengyelországgal egyidejűleg felszabadulhatott volna belpolitikájának a Népszövetség útján való ellenőrzése alól. Titulescu azonban állandóan Lengyelország ellen foglalt állást. Ami pedig a Vasgárdát illeti, nyilvánvaló, hogy

hazafiatlan eljárás szabotálni a nemzetközi fórum előtt Genfben tárgyaló külügyminiszter akcióját és hangoztatni az

A kormány lapja a zsidó és keresztény kisebbségek különválasztásáról

Bukarest. Saját tud. A „Tara Noastra“ péntek esti száma első oldalán feltűnő szedésel vezércikket közöl „A keresztény kisebbségek“ címmel. A bevezetésben rövid visszapillantás van Micescu genfi akciójára, annak hangsúlyozásával, hogy szerencsés alkalom volt ez arra, hogy teljesen különválasszák a magyar és zsidó kisebbségeket. Majd így folytatja:

— Zsidó ellenségeink attól az óhajuktól vezettetve, hogy a Népszövetség a panaszait már a jelen ülészakban tárgyalja, meg akarják nyerni szövetséges társul a magyarokat, — ez azonban nem sikerült. Micescu külügyminiszter meggyőzte Magyarország népszövetségi kiküldöttét, Velicsét, hogy ne essék a zsidó kísértésbe. Az állandó magyar kiküldött egyetértett a román államférfiival és visszautasította a zsidó közeledést. A magyar kisebbség sem azonosította magát a zsidók nemzetközi érdekszövetségével, de nem is tehet másként, ismervén kormányunk doktrínáját és visszaemlékezvén Cuza professzornak a háború után a közös veszély elhárítása céljából Budapesten tett látogatására, valamint Goga Octavian miniszterelnök régi politikai kapcsolataira az erdélyi magyarokkal. Mindezek után Micescu diplomáciai tevékenysége megvilágította és megerősítette a külföld előtt a román álláspontot a keresztény kisebbségekkel szemben: ezeknek viszont alkalmuk nyílt arra, hogy a lejátszódott események világában meggyőződjenek Cuza és Goga állhatatosságáról, akik a

ország szövetségi rendszerének megváltoztatására irányuló szándékot akkor, amikor az ország külügyminisztere a jelenlegi szövetségektől vár támogatást és mikor a kormány ismételt hangsúlyozta, hogy külpolitikai irányvonalát nem változtatja meg.

A sajtó és a pártok állásfoglalására vonatkozólag a következőket jelentette ki a külügyminiszter:

— 1. Azok, akik egyezményeket kötnek a Vasgárdával és akik támogatják azt belpolitikájában, nem jelenhetnek meg kifelé, mint a békeszerződések csorbíthatatlanságának a harcosai és a francia—angol barátság őrei, hiszen a Vasgárda kijelenti, hogy felmondja az eddigi barátságokat s a Róma—Berlin-tengely felé fog közeledni.

— 2. Azok, akik kifelé intrikákkal élnek, amelyekből csak a zsidók huzhatnak hasznot, nem lehetnek hazafiak.

— 3. Mikor a román külügyminiszter igyekszik elválasztani a zsidó kisebbséget a magyar kisebbség akciójától, azok, akik ugyanakkor sajtó útján úgy kívánják feltüntetni a helyzetet, hogy veszélyben van az antirevizió és a területi teljesség, s mindezt csak azért teszik, hogy komplikálják a zsidó kisebbségi kérdést a magyar kisebbséggel, azok nem nevezhetők a román elsőbbség támogatóinak.

jövőben is ugyanolyan módon akarnak velük, t. i. a keresztény kisebbségekkel, együttműködni

Ünnepélyes külsőségek közt ment végbe a német népközösséggel kötött választási egyezmény aláírása

Goga miniszterelnök kijelentette, hogy Románia biztosítja a romániai németek kulturális önállóságát. — Román-magyar rádióegyezmény

Bukarestből jelentik: A miniszterelnökség palotájában csütörtök délután ünnepélyes keretek között írták alá a kormány és a romániai német népközösség között létrejött választási egyezményt. Az aláírás a kormány részéről Goga miniszterelnök, Cuza professzor államminiszter, Calinescu és Silviu Dragomir miniszterek, a német népközösség részéről Fabricius, Hans Ottó Roth, Kreuter, Hedrick és Hochel vettek részt. A megegyezés értelmében a német népközösség a kormány listáján Temes-Torontalban három, Cetatea Albaban kettő, Arad, Szeben, Nagyküküllő, Kisküküllő, Brassó, Naszód és Cernauti megyékben egy-egy helyen szerepel, tehát összesen tizenkét helyet kapott, míg a szenátusi listákon egy-egy helyet kapott Nagyküküllőben és Temes-Torontalban. Az aláírás alkalmával Fabricius a német népközösség nevében kijelentette, hogy a romániai

Vállalatok figyelmébe!

Bármilyen közleményt, mérleget, közzétételt, meghívót, stb. a hivatalos lapok: **Monitorul Oficial, Corespondența Economică, Buletinul Bancar, Buletinul Justiției** részére terminusra felelősség mellett elvállal

Rudolf Mosse

hirdetési vállalat, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 13. Tel.: 6—93.

Hirdetéseket, az összes lapokra legolcsóbban elvállalunk és pontosan teljesítünk!

A KÜLFÖLDI TŐKÉJÜ IPARVÁLLALATOK ÉS A NACIONALIZÁLÁS.

Bukarest. Saját tud. A „Curentul“ mai száma így ír: Az utolsó politikai események hatással voltak a gazdasági eseményekre is. Így, a Romániában dolgozó cégeknél bizonyos manőverek vehetők észre, amelyek irányítói könnyen felismerhetők. Ilyen tünet például, hogy több magyarországi tőkével működő erdélyi iparvállalat francia cég alá kíván menekülni, bár ezek a vállalatok továbbra is Budapestről nyernek majd irányítást s ennek ellenére is remélik, hogy új toalettjükben mentesülnek a nacionalizálási törvény hatálya alól. A „Curentul“ felhívja erre a figyelmet.

Pénteken délelőtt az ipar- és kereskedelmiügyi minisztériumban ülést tartott a román elemnek a vállalatokban való alkalmazásával foglalkozó bizottság. Megvizsgálták a jelenlegi helyzetet s elhatározták, hogy teljes szigorúsággal alkalmazzák az 1935. évi törvényt, amely a magánvállalatok személyzetében legfeljebb husz százalékot és az igazgatóbizottságban legfeljebb ötven százalék idegent engedélyez. Megvitatották ezután a nagyvezérkarnak azt az óhaját, hogy minden kivétel nélkül alkalmazzák a régebbi törvény ötödik szakaszát, amely szerint a nemzetvédelem céljaira dolgozó összes vállalatok egész személyzete csak román lehet.

németek nem felejtkeznek el azokról a kötelezettségekről, melyek őket az államhoz csatolják. Goga miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy a romániai németek első pillanattól kezdve a legteljesebb lojalitással illeszkedtek be a román állam keretei közé és azóta is tiszteletben tartották kötelezettségeiket. Eppen ezért

a németek mindig igényelhetik maguknak azt a jogot, hogy Romániában a magunk szükségletei szerint éljenek. Románia az ittlakó németeknek kulturális szabadságot biztosít és megadja azt a jogot, hogy szabadon használhassák anyanyelvüket és támogatást kapnak az állam részéről a gazdasági fejlődés terén is.

Az egyezmény aláírásával kapcsolatban a „Tempo“ című lap hangsúlyozza, hogy a miniszterelnök nyilatkozatával a román állam első ízben ismerte el a romániai német lakosság különleges jellegét.

Bukarestből jelentik: A „Răsărit“ című lap azt az értesülést közli, hogy Románia és Magyarország között közelebről rádióegyezmény jön létre.

Mindennemű

Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzésába és hasonló megbetegedéseknél a Togal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják és szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmi más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

* Irja: Observator

Múlt heti beszámolóinkban jelentettük már azt, hogy a népszövetségi alapokmánynak szankciós szakasza lesz az, amelyet különösen támadni fognak a most folyó ülésezések alatt. Feltételeinkben nem csalódtunk. A Népszövetség reformjával foglalkozó u. n. 28-as bizottságban egymásután állították fel a kis államok képviselői és azt követelték, hogy a népszövetségi alapokmány 16-ik paragrafusát töröljék véglegesen vagy változtassák meg úgy, hogy az a tagállamokra ne rójon súlyos, veszélyek nélkül nem teljesíthető, feltétlen kötelezettségeket. Maga Komarnitzky, Lengyelország képviselője is olyan értelemben szólalt fel, hogy mindaddig, amíg az összes hatalmak nem tagjai a Népszövetségnek, alkalmazkodni kell a való helyzethez és el kell tüntetni azt az aránytalanságot, mely a kis államokra nézve, — különösen a szankciós szakasz alkalmazásával kapcsolatban, — a rájuk háruló kötelezettségek és a népszövetségi tagságból folyó előnyök között fennáll.

Néha már úgy látszott, hogy Genfben véglegesen megbukik a szankciós rendszer. Az utolsó ülésen azonban változott a helyzet. Egy más után szólaltak fel a nagyhatalmak: Oroszország, Franciaország és Anglia képviselői és a szankciós szakasz mellett foglaltak határozottan állást. Ezeknek a magas helyről jövő, komoly felszólalásoknak, természetesen, az lett a következménye, hogy a kis államok nem mertek újat húzni a nagyhatalmakkal és nem kényszerítették döntésre a dolgot. Megelégedtek azzal, hogy a 28-as bizottság a mostani tanácskozásokról részletes jelentést terjeszt a Népszövetség közgyűlése elé; ezt a jelentést megküldik minden tagállamnak és a közgyűlés a bizottság elnapolja magát.

Határozat vagy döntés tehát a népszövetségi reform kérdésében nem hozatott. De a vita megindult, ami már magában véve is óriási eredménynek tekinthető, mert a későbbi tárgyalások folyamán a nagyhatalmak kénytelenek lesznek engedni merev álláspontjukból, nehogy a kis államok sorra hátat fordítsanak a tagjaiban már angy is mélyen megfogyatkozott Népszövetségnek.

A kék asztaloknál lefolyt nagy küzdelem után legtöbb embert az érdekli most, milyen természetű okok indították Svájcot és az északi kis államokat arra, hogy a népszövetségi alapokmány szankciós szakasza ellen ilyen határozottan állást foglaljanak. A kérdésre egy külföldi újságíró adta meg legtalálhatóbban a feleletet, aki úgy látszik, igen közeli kapcsolatban áll az említett országok vezető államférfiaival s véleménye tulajdonképpen hivatalos magyarozatnak számít.

Napról-napra nő azoknak a száma, — írja ez a „szavahíető” külpolitikai Intim Pista, akik azokat a garanciális kötelezettségeket, melyeket Európa kisebb nemzetei a Népszövet-

Hönig
Frigyes
HARANG-
ONTÓDE
Arad,
St. Bartha 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 276.

ség alapításakor vállaltak, ma már: vagyis 18 év után, nem tartják igazságosoknak és teljesíthetőknek. Ezek a kis államok feladták akkor hagyományos semlegességüket és eltelve a közös felelősségtudat új és csábító érzésével, a világ újjáépítése érdekében örömmel csatlakoztak a kollektív biztonságot ígérő népszövetségi rendszerhez. Könnyen megtehették, mert ennek az együttes biztonságnak garánciói akkor még annyian és oly hatalmasak voltak, hogy a béke-zavarót napok alatt összemorzsolhatták volna. Azóta azonban fordult a világ és egészen más helyzet állott elő. Ma már a nagyhatalmaknak csak egy része tagja a Népszövetségnek és ezekben sincs meg mindig és feltétlenül az a komoly szándék, hogy igazságtalanul megtámadott tagtársuk segítségére siessenek. Természetes tehát ezután, hogy a kisállamok saját biztonságuk és függetlenségük érdekében felvetik a kérdést, hogy azok a kötelezettségek, amelyeket 18 év előtt egészen más körülmények között magukra vállaltak, a mai változott helyzetben maradéktalanul fenntarthatók-e?

Ne gondoljon senki arra, hogy azok a sorozatos kudarcok és vereségek, amelyek a genfi intézményt ezalatt a 18 esztendő alatt érték, — megingatták ezeket az északi államokat a Népszövetségbe, mint a béke biztosítására alkalmasnak gondolt vagy alkalmassá tehető intézménybe vetett hitükben. Nem! Ez távolról sem áll fenn. Ezek az államok továbbra is fanatikus hívei és rajongói a népszövetségi eszmének, de szétredezett bennük minden hit és bizakodás abban a tekintetben, hogy a Népszövetség tiltakozásait és határozatait valamikor is megszülelik, megtartják, vagy követik azok az országok, amelyek ezekre részlegesen támaszkodtak. A Népszövetség múltjából egyre világosabban domborodik ki az a tény, hogy Genf, mint békeközvetítő csak ott és akkor tudott eredményeket elérni, ahol és amikor a rendetlenkedő felek gyengék voltak és amikor a viszály megoldása a határozó nagyhatalmak érdekeivel megegyezett. Amióta azonban az egykori népszövetségi nagyhatalmak érdekei élesen elkülönültek egymástól — sőt szembekerültek egymással —, jogosan azt kérdezheti Hollandia, Svédország vagy Norvégia, hogy vajon arányban állnak-e a 18 évvel ezelőtti vállalt súlyos tagsági kötelezettségek és rizikók azzal a kevés előnnyel, amelyet a megrokkant, erkölcsi és fizikai erejében elszegényedett Népszövetség ma még nyújtani tud?

A szép szavak kora lejárt! — hangoztatják ezek a kis államok, — amelyek egyelőre még nem gondolnak arra, hogy Olaszország, Japán vagy Németország példáját kövessék. Kijelentik azonban, hogy mint szabad országoknak meg kell fontolniuk azt, nem volna-e tanácsosabb teljesen és véglegesen visszatérni hagyományos semlegességük politikájukhoz, amelyről egyet biztosan tudnak: azt, hogy a világháború alatti békét és vagyonosodást biztosított a számukra.

A Népszövetség ülésezésének fordulatai sem tudták elterelni a figyelmet arról a kárpiatok mögött dúló harcokról, mely a távolkeleti kérdésben az érdekelt hatalmak között a múlt héten lefolyt. A japáni hadvezetőség megtepettszerűen megint szembefordult Angliával és Matsui tábornok egyik nyilatkozatában olyan hangon emlékezett meg Nagybritanniához való viszonyokról, mely a legteljesebb fenyegetés jellegét viselte magán.

Nála is tovább ment Saitó sorhajókapitány, aki a japán hadsereg és haditengerészet tiszti megbeszélésén azt a meglepő kijelentést tette, hogy a japán tengeri haderő vezetői Angliának

a Csendes-óceánból való kiszorítását fontosabbnak tartják, mint Csang Kai Sek legyőzését. Szavait azzal zárta Saitó, hogy az angol-japán háború biztosra vehető...

Ilyen körülmények között természetes volt, hogy Anglia újból társak után nézett, akik erőyes fellépésükkel megelőzhetnék vagy határozó támogatásukkal a szigetország javára dönthetnék el a háborút.

Oroszországnak szintén ilyenfajta érdekei vannak távolkeleti viszonylatban. Együttesen felkérték tehát Franciaországot, hogy bármilyen sürgessék ki Amerika támogató közbelépését.

Tokióban azonban ügyes és okos emberek forgatják a kormánykerékét. Minél kihívóbb hangon izgatja a hadvezetőség Anglia érzékenységét, Tokió politikusi annál lojálisabb magatartást tanúsítottak Washington irányában. Az amerikai kormány minden panaszát kivizsgálták és minden igényét teljesítették, — aminek az lett a következménye, hogy Amerika külügyi államtitkára Hull kijelentette, hogy az Egyesült Államok nem hajlandók szankciós eszközökhöz nyúlni Japánnal szemben és nem hajlandók erkölcsi vagy anyagi segítséget nyújtani Kínának.

Ez a kijelentés lehűtötte az angol sajtó háborús lázkitöréseit és higgadt megfontolásra, mérsékletre készítette a londoni külügyek vezetőit. Litvinov hiába hangoztatta, hogy a szovjetnek 300.000 katonája áll készen a mongol határon; a nyugati államok nem vállalnak tehát veszélyes kockázatot, ha nyíltan Kína oldalára állnak. — A jőzán angol politika Japán sértegető kijelentéseinek hatása alatt sem volt hajlandó engedni Litvinov csábításainak és egyelőre válasz nélkül hagyta a japán hadvezetőség és a tokiói sajtó szavakban és betűkben megnyilatkozott provokációt.

Sehol se tudják úgy, mint Londonban, hogy Japán csak a tengeren és a levegőben lehet elintézni. Az a tengeri és légi haderő pedig, amellyel Nagybritannia ma rendelkezik, nem elegendő Japán megtörésére. A vállalkozás sikeres csak akkor volna, ha a távolkeleti tengereken érdekelt más hatalmak is csatlakoznának Anglia akciójához.

Angliának jelenleg 376 hajóegysége van 1.200.000 tonnataralommal, Japánnak 212 hajóegysége, 758.000 tonnataralommal. Angliának ez a jelentős számbeli fölénye sem elég a győzelemhez az otthoni vizeken küzdő japánokkal szemben. De ha támogatná Amerika a maga 190 hajóegységével és 986.000 tonnataralmával, Franciaország a maga 247 hajóegységével, 582.000 tonnataralmával és Szovjetország a maga 264 hajóegységével, 244.000 tonnataralmával, — ezek az egyesült hatalmak még akkor is térdre kényszerítenék Japán, ha „vratlanul” segítségére is sietne Németország a maga 114 hajóegységével, 123.000 tonnataralmával, sőt Olaszország is a maga 253 hajóegységével, 411.000 tonnataralmával.

Erre azonban, — belátható időn belül, — nem fog sor kerülni s így Japán nyugodtan törheti tovább a borsot Anglia katonái és polgári vezetőinek orra alá.

UJDONSAG! UJDONSAG!

EUCHARISZTIA

Az 1938. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából több neves író közreműködésével szerkesztette:

Bangha Béla S. J.

„Az Oltárszentésről szóló tan dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, az építészetre, irodalomra, költészetre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. Minden kérdésről az abban tekintélynek ismert szakember írt. A magas nívó és komoly tartalom mellett, a munka a nagyközönség számára is készült és minden fejezetét laikusok is élvezettel és nagy haszonnal olvashatják. — A hatalmas képekkel is illusztrált 300 oldalnyi terjedelmű könyv ára finom, művészi címlappal, kartonkötésben 235 lef.

Mezrendelhető: könyvosztályunknál.

Jávor Béla:

Egy mozgalom, amellyel ma számolni kell

Bukarest, február hó.

Külföldi újságírókat kalauzoltam mostanában s velük eljutottam olyan helyekre is, ahol, mint a kisebbségi sajtó képviselője, nem óhajtottam látogatást tenni, beszélgetéseket folytatni, tanulmányokat végezni. Így jutottam ezekben a napokban közelebb Zelea Codreanu mozgalmahoz és a légionistákhoz.

Keveset tud a magyar közvélemény erről a mozgalomról. Néhány évvel ezelőtt, mikor még vasgárda néven szerepelt, mint néhány ezer túlzó nacionalista fiatalember furcsa, rendbontó szervezetét ismertük, amelyben titokzatos módon egyesül a harcos és az álmodozó elem, a jámbor vallásosság és a kíméletlen meglorló készség, s amelyben a küzdelem romantikája kimeríteni látszik a célt. Azóta lejátszódott a színajai tragédia. A liberális kormányzat első idejében földalattivá vált a mozgalom; alig halott rólok az ember; Zelea Codreanu bujdosott, rejtőzködött, de közben bámulatos hittel és szívóssággal folytatta a szervező munkát; parancsai megfoghatatlan módon eljutottak az ország legtávolabbi zugaiba is s észrevétlenül növekvő lelkes, fegyelmezett és mindenre elszánt tömegeket irányítottak.

Egyszer csak felbukkant a napisajtó hírei között egy új párt neve: a Totul pentru Tará. A lapok nem igyekeztek magyarázatni s mégis hamar megtudta mindenki, hogy ez a felosztott vasgárda új politikai alakulata. Aztán váltakozva szerepelt ez az elnevezés a „légionista mozgalom” megjelöléssel, de a vezér, Zelea Codreanu, kizárólag ez utóbbit használta s ő maga nem is akart a Totul pentru Tará elnöke lenni, hanem csupán a légionista-mozgalom kapitánya.

Ugy tűnt fel egy időben, hogy már el is aludt az egész... A Brâncoveanu-kórházban eldördült revolverlövések s az utánuk következő nagy hadbírósi per során elhangzott nagyérdeklődésű vallomások azonban hamar ráébresztették ismét a legszélesebb közvéleményt a mozgalom eleven valóságára.

De még mindig kevesen látták, hogy ezzel az alakulattal komolyan számolni kell. Csak a Spanyolországban elesett két légionista temetésén felvonult hatalmas, fegyelmezett gyászenetet és az ahhoz csatlakozó óriási tömegek láttán döbbsentek rá az emberek, hogy lassú, földalatti továbbérvégzésük mennyire elterjesztették a légionista-mozgalmat. De annak politikai jelentősége csak a múlt választások előkészületei kapcsán kezdett nyilvánvalóvá válni, mikor Maniu Gyula meggyezésést kötött Codreanuval. Hogyan? — kérdezték az emberek. — hát ez a régi, tapasztalt előkelő politikus és pártvezér mint egyenrangú féllel tárgyal a kapitánnyal? ... Ő mégsem tévedhet... És már mindenki hallani kezdte a hatalom felé menekülő légionista-hadsereg lépteinek ütemét. S az emberek előtt megjelent a látomás, amelyet Vajda nagyon szemléltetően így fejezett ki: a jövő arnyékában feltűnik a Totul pentru Tará.

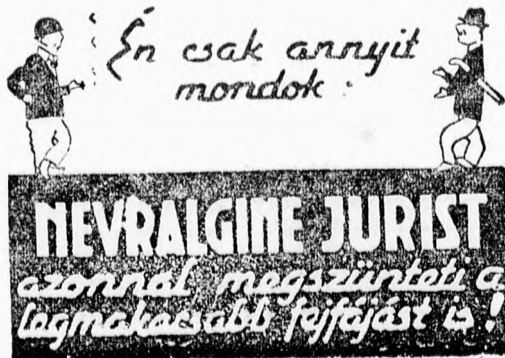
A választások eredménye igazolta ezt a látomást.

Zelea Codreanu mindenki szemében tényező lett, amely jelentőségében fölveszi a versenyt a román politikai élet bármelyik vezetőszemélyiségével. Ma már nyilatkozatait, körleveleit, parancsait teljes egészükben közlik a lapok s ha meghívja a belöldi és külföldi sajtót a Gutenberg-utcai székházba, hát olyan érdeklődés mutatkozik, hogy a fiatal zöldséges légionisták, akik különösen a külföldi sajtó képviselői iránt meglepő szívéllyességet tanúsítanak, ahig bírják fenntartani a rendet.

Akik Zelea Codreanu legutóbbi sajtónyilatkozatát a Totul pentru Tará helyiségében meghallgatták, mely benyomásokkal távoztak. A kapitány, akit mindenki zordonnak és zárkózottnak képzelt, derűs volt, tréfás és bizakodó. Kijelentései pedig a hatalom elérésére számító értelt politikus meglepően higgadt mérséklétéről tanuskodtak... És környezete az odaadó lelkeség, a vezér iránti bálványozó tisztelet, a testvéri összetartás, a komoly, de nem rideg fegyelem, a nemzeti öntudat és a győzelembe vetett hit olyan imponáló jeleit mutatta, amelyek gondolkodóba ejtették azokat, akik a légionista szellemmel első ízben kerültek érintkezésbe... Akkor éppen a Spanyolországban elesett hősök halálának évfordulóját ünnepelték. A székház egyik termében nemzeti drapériákkal bevont, jelképes dízsír volt felállítva, amelyen az elesett két légionista fényképei fölött örökmécses égett, mellette pedig zöldséges fiatalember feszes vigyázzban állt őrt. És kint, az udvaron, átszellemült, ifjú tömegek légionista dalokat énekeltek.

A külföldi újságírók, akiknek tolmácsaiul szegődtem, magyarországi keresztény lapok munkatársai voltak. Rendkívül érdeklődtek a romániai jobboldali mozgalom iránt, annál is inkább, mert ezek előretörését a magyarországi keresztény közvélemény is nagy figyelemmel kíséri. Azért helyszíni szemlét akartak végezni a román jobboldali mozgalom főfészkében és beszélgetést óhajtottak folytatni Zelea Codreanuval.

Mint mindig, úgy most is eleven élet folyt a légionista székház tájkán, az egész Gutenberg-utcában. Fiatalember, leányok csoportjai jönnek-mennek szüntelenül. Légionista köszöntéssel üdvözlök egymást, amely a légiót, majd a kapitányt éléti, mialatt a római üdvözlésbe lendülő kéz először a mellett érinti a szív fölött... Az egész külön világ benyomását keltő rövid belvárosi utca saroképülete egy régimódi ház, amelyet nemzeti színű díszítések és propaganda-plakátok vonnak be: ez a légionista vendéglő. Egyike a mozgalom társadalmi gazdasági berendezkedésének, s egyúttal jövedelmi forrásainak is. Ötemeletes palota csatlakozik a bajtársiasság e vidám tanyájához. Csúsz betonvázával vakolatlan téglafalaival még befejezetlenül áll. A légionista munkateljesítés valóban tiszteletreméltó eredménye, nagy büszkesége ez. Cantacuzino gránicsár tábornoktól, a Totul pentru Tará nemrég elhunyt ősz elnökétől szerezték hozzá a telket szabályszerű adásvételi szerződéssel s maguk a légionisták — egyetemi hallgatók, diplomások és munkás emberek egy sorban — sajátkezű ingyenes munkájával építették fel. Itt lesz a mozgalom székháza, ha a légionisták köz munkája befejezéshez juttatja az építményt és kellőképpen berendezi azt. De ezidőszent csak a földszinti sort végig elfoglaló üzlethelyiségek-

Eredeti közlemény

Erdélytől bécsig minden gyomor-specialistát felkerestem...

Érdekesnek tartjuk alábbi levelet teljes egészében leközölni:

Harminc évig szenvedtem súlyos gyomorbajban. Erdélytől, Budapest—Bécsig minden gyomor-specialistát felkerestem, nagyon sokféle orvosságot kaptam, de egyik sem segített! Az étkezésben szigorú diétát tartottam, a fájdalmaimat csak szódabikarbónával tudtam csillapítani. Rövid megszakításra 4 évig Gastro D-t vettem be s most fájdalmaim teljesen megszűntek és olyan étel fogyasztását engedtem meg magamnak, melyek élvezetéről a Gastro D. szedése előtt álmodni sem mertem volna. Megragadom az alkalmat, hogy kifejezzem hálámat az Önök által forgalomba hozott Gastro D. iránt. A kütűnő szert több gyomorbeteg ismerősömnek ajánlottam itt Aradon s minj hálásak érte. Tisztelettel Czelnay Gyula, Arad, 1937. június 16-án.

Pentli köszönő levél fényesen bizonyítja a Gastro D. rendkívüli gyógyító hatását.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

ben megindult tevékenység utal a palota jövő hivatására. A ma még kezdetleges felszerelésű boltokban öntudatos és igyekvő iratterjesztés, élelmiszeralárusítás folyik, ugyancsak kizárólag légionisták önkéntes munkateljesítésével. Itt minden ingyenes munkafelajánlás alapján történik, az egyén érdekének, szempontjának teljes kikapcsolásával. Mindent a légióért... Totul pentru Tará...

Az önzetlenségre, az áldozatkésztségre, a közértmunkálkodásra való nevelés tiszteletreméltó eszközeit és eredményeit láthatja itt az ember.

A félig kész palota tőzsomszédságában, ugyanazon az udvaron, egy tipikus bojárházban, amely ma is a Cantacuzino-család tulajdonát képezi, van jelenleg a légionista-mozgalom főhadiszállása. Most, hogy a választási előkészületek folynak, különösen nagy itt a sürgés-forgás. Fiatalember, leányok állnak és várakoznak az udvaron, sötét, fahajszinű szűrszerű köpenyben, amelyet a bukovinai népviseletből kölcsönöztek és tettek kis átalakításokkal semmiféle törvény értelmében nem kifogásolható légionista egyenruhává. A köpeny alatt báránypőr mellrevaló, amely alól kivillan a nyaknál zsinórral megkötött zöld ing. Háborúban, magas parancsnokságok környékén várakoznak így a kisebb csapattekst utasításvételre berendelt tisztjei, a hírzoval s a parancsvívő küldöncök és a vezér közvetlen segédei...

Belépünk a nagy irodahelyiségbe. Négy-öt íróasztal mellett is buzgó, fiatalember dolgoznak. Az egyik asztalra ez van felírva: Számítel. A másikra ez: propaganda. S az íróasztalok előtt rengeteg ember... Nagy és lázas munka folyik itt, amelynek jelentősége minden arcra a komolyság vonásait írja. A falon a mozgalom propaganda-képei, polcok, rajtuk vezetőférfiak kis szobrai, szentképek, emléktárgyak, ereklyék; minden az elszántság, a hősiesség, a fajszeretet, a vallásosság, a kapitány iránti rajongás jegyében...

A két külföldi újságíró megmutatja ajánlóleveleit egy fiatal titkárnak, aki igen előkezenyen fogad bennünket és készséggel jelent be mindnyájunkat a kapitánynak. A kapitány dolgozószobáját csak egy állatszó üvegfallal választja el ettől a szobától. Zelea Codreanu íróasztalánál ül és két idős úrral tárgyal. Azt hinné az ember, hogy a komor fenség felhőibe burkolódik és minden szavával, minden mozdulatával és arckifejezésével tekintélyt, titokzatosságot, erélyt igyekszik kisugározni magából... De szó sincs erről. Heves taglejtései, élénk arcjátéka, rapszódikus beszédmodora annyira egyszerűvé és közvelenné teszik, hogy ezzel szinte meglepő ellentétben áll környezetének vasfegyelmet és határtalan tiszteletet megnyilvánító magatartása.

A titkár is hosszú ideig áll bent a kapitány íróasztala közelében, míg szólni mer.

Az alatt van időnk, hogy megfigyeléseket tegyünk a főhadiszálláson. Munka, nyugalom, lelkesedés, harcban edzetség és iskolázottság jelenetei, képei vesznek körül bennünket. Hangosan és feszületlenül beszélünk magyarul és senki sem utkózik meg ezen. Utóán, villamoson

hamarabb akad kifogásolóra az ember, mint itt, a legerőteljesebb nemzeti mozgalom főfészkében.

Feltűnik, hogy nagyarányú pénzkészlet és felszerelési anyagforgalom bonyolódik le ebben a szervező és választáselőkészítő üzemből. Az egyik fiatal ember egy tekercs éreppénzzel jön ki a kapitány dolgozószobájából, a másik egy pár jó bakancsot, a harmadik pedig két boríték-ból kikandikál bankócsomóval...

Ujabb ismeretéseket kötünk idősebb légionistákkal, akik udvariasan érdeklődnek, hogy be vagyunk-e már jelenítve s ezek érdekes, sőt felemelő dolgokat közölnek a Totul pentru Tară anyagi forrásairól.

— Évekkel ezelőtt, — mondják — a kapitány a mozgalom minden tagjától csak egy leírdózatot kívánt havonta. S most már ott tartunk, hogy számos tagunk van, akik ezeket tesznek le minden hónapban a légionista munka költségeire, mialatt a legszegényebb munkás is készséggel megajánl és fizet havi öt leírdó taksági díj gyanánt. — Most felhívást tettünk közzé a választási alap gyarapítására. És az eredmény valóban bámulatos. Szüntelenül jelennek meg légionisták vagy mozgalomunkkal rokonszenvezők, akik nagy összegeket bocsátanak a kapitány rendelkezésére. Kis tisztviselők s előkelő hivatalnokok egyaránt díszkréten eljuttatják egyházi fizetésük felét vagy negyedét, néha még többet is, hogy győzelmünk kivívásához hozzájáruljanak. Megesik, hogy jön egy küzködve élő munkás és egy nap nap-számját ajánlja fel... A napokban egy hölgy jelent meg a kapitány dolgozószobájában s könnyezve adta elő, hogy a férjétől tízezer leírdó kapott egy bundára s azt ő most megtakarított pénzével megtoldva elhozta a szervezkedés, a választás céljaira... Ezt látta egy mérnök-vállalkozó, aki éppen három ezer leírdó szándékozott fizetni s annyira felbuzdult, hogy rögtön leírdó a kapitány asztalára negyvenezer leírdó, amivel egy gép vásárlására indul el hazulról...

De már jön is ki a tükör a kapitány választásával:

— Nagyon szívesen állana rendelkezésre, a választások miatt azonban három hónapig nem ad interjút... Hanem azt megengedi, hogy megtekintsék az urak a központi székházat és a légionisták újbukaresti otthonát a „Zöld Ház”-at.

Igen, meg fogjuk tekinteni!

(Folytatom.)

Már csak 4 nap

van hátra a „Magyar Lapok” egyévi és félévi előfizetésének rendezésére. Küldje be még ma előfizetési díját, ha részt akar venni az alábbi értékes ajándékok kisorsolásában:

Azok az előfizetők, akik előfizetési díjukat legkésőbb

február 10-ig egész évre

kiegyenlítik, résztvesznek az alábbi nyeremények kisorsolásában:

1. Ingyenes római utazás.
2. Tóth Tihamér összegyűjtött munkáinak tíz kötet, díszkötésben.
3. Egy 3×1 lámpás rádió.
4. Ingyenes részvétel az ezévi eucharisztikus kongresszuson (utiköltség és ötnapi ellátás).
5. Teljes legújabb szentírás, öt kötetben, díszes kiadásban.

Azok az előfizetők, akik előfizetési díjukat legkésőbb

február 10-ig félévcre

kiegyenlítik ki, az alábbi nyeremény-tárgyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Hatnapos ingyenes tartózkodás a Püspök-túrdóban, május vagy szeptember hónapban.
2. Egy fényképező gép.
3. Egy 6 személyes ezüst desszert-készlet.
4. Ezer leírdó értékű könyv könyvosztályunkból, tetszőszerinti választással.
5. Egy 85×100 centiméteres perzsaszőnyeg.

Maximálta Nagyvárad városi tanácsa a hús, a liszt, a kenyér és a tűzifa árát

Nagyvárad. Saját tud. A város átlagos bizottsága péntek délután öt órakor tartotta tanácsülését a városháza kistanácstermében dr. Mangra Dumitriu polgármester elnöklété alatt. Az ülés megnyitása után Sighet Traján, a gazdasági ügyosztály előadója bejelentette, hogy a belügyminisztérium különböző alaki okok miatt megsemmisítette azt az adásvételi szerződést, amelyet a liberális párti városi tanács kötött a Filipeacu-utca sarkán lévő két ház hely eladására vonatkozólag. Javasolta, hogy új árlejtést tartsanak és ezen adják el a két házhelyet.

A gazdasági ügyosztály javaslatához elsőnek dr. Roxin György tanácsos szözl hozzá és indítványozta, hogy vizsgálják felül az összes eddigi adásvételeket, annak megállapítása céljából, hogy szükség volt-e a városi ingatlanok eladására. Javasolja egyúttal, hogy bizottság szálljon ki a kérdés eldöntésére.

Mangra Dumitriu dr. válaszában kifejtette, hogy a már belügyminisztérium által jóváhagyott eladások felülvizsgálásáról szó sem lehet.

Mihulin tanácsos felszólalásában a városi házak elhanyagolt állapotát teszi szóvá.

— Négy hét alatt — mondotta — bejártam az egész várost és sajnálattal kell megállapítanom, hogy a legelhanyagoltabb, a legundóztalanabb házak a város tulajdonát képezik. Jobb tehát, ha a szegényfoltok elütnnek és magánosok palotákat emelnek a vicsók helyeibe.

A polgármester szavazásra teszi fel Roxin Gheorghe dr. javaslatát a bizottság kiküldésére vonatkozólag és azt a tanács 5:4 arányban leszavazza.

Todoran Izidor dr. alpolgármester a szavazás után megjegyzi:

— Roxin tanácsos ur javaslatát nagyon helyes lesz alkalmazni majd a jövőben!

Mangra polgármester a kérdéssel kapcsolatban megjegyzi, hogy a Hadviselt Tisztek és Altisztek egyesülete is kéréssel fordult a tanácshoz, hogy tagjai számára házhelyeket adjanak. E kérdést most tanulmányozzák az illetékes ügyosztályok.

A városi vágóhídon levő állatok véreinek ipari felhasználására kiküldött árlejtésen három

ajánlattevő vett részt, azonban olyan alacsony összeget ajánlottak évi bérként, hogy azt a tanács nem fogadta el és új árlejtés megtartását rendelte el.

Ezután Popescu Nicolae, a pénzügyi ügyosztály főnöke a lakbér érték megállapítására vonatkozólag bizottságok kijelölését kérte a polgármestertől. E bizottság tagjai hasonlóképpen az elmúlt évekhez házról-házra járva, irnak össze a szükséges adatokat. E munkálatok elvégzéséhez husz tisztviselő kirendelésére volna szükség, a pénzügyi ügyosztály véleménye szerint ez a munkálat 80—100.000 leibe kerülne. A kérdés körül nagy vita keletkezett, amely több mint egy órán keresztül tartott.

Elsőnek Roxin Gheorghe vetette fel a kérdést, hogy nem lehetne-e a helyszíni szemlét elkerülni és ezzel megtakarításokat elérni. Javasolja, hogy a lakbér értékét a pénzügyhöz benyújtott adóvallomások alapján állapítsák meg.

Végül is az elnöklő polgármester szavazásra tette fel a kérdést, amelynek eredményeképpen úgy döntöttek, hogy ez évben is a város tisztviselői a helyszínen szerzik be a szükséges adatokat.

Fildan Josif, a közigazgatási ügyosztály vezetője terjesztette a tanács elé a maximálásról szóló miniszteri rendeleteket, valamint az elsőrendű közszükségleti cikkek ármegállapításáról szóló javaslatot. A só, petroleum és a falusiak részére szükséges gyapot árai már érvénybe léptek és azokat szigorúan ellenőrizni fogják.

A maximáló bizottság a következő árakat javasolja: Nullás liszt kilója nagyban 9.40 leírdó, kicsinyben 10 leírdó, fehér liszt nagyban 9, kicsinyben 9.50, félbarna liszt nagyban 8.20, kicsinyben 9 leírdó, barna liszt 7.50. Fehér kenyér 9, félbarna kenyér 8, barna kenyér 7, I. osztályú marhahús 22 leírdó, II. osztályú marhahús 18, borjú hús 25, szopóborjú 32, disznóhús 28, zsírnakvaló szalonna 34 leírdó kilogrammonként.

Vágott fa mázsánként 60 leírdó, házhoz szállítva 65 leírdó.

A maximálásról szóló rendeletet a városi tanács hirdetményben fogja nyilvánosságra hozni.

Ujabb bonyodalom a Földközi-tengeren

Spanyol nemzeti levényekkel álcázott repülőgépekről a vörösek tengerbe süllyesztettek egy angol órhajót. — Megerősített létszámban kivonul a francia hadiflotta

Párizsból jelentik: A „Paris Soir” értesülése szerint a földközi-tengeri hajóraj most már megkapta a megszigorított ellenőrzésre szóló utasítást. A francia haderő 24 hajóegységgel és 30 vízirepülőgéppel vesz részt az ellenőrzésben. Ha bármely kalózkodó hajó hovatartozását sikerül kétségtelenül megállapítani, akkor a nyomi hatalmak azonnal értekezletre ülnek össze és megfelelő intézkedésekkel gondoskodnak arról, hogy a kalózkodásért felelős állam az okozott kárt megtérítse.

Barcelonából jelentik: Pénteken reggel Barcelonától mintegy husz mérföldnyire ismeretlen nemzetiségű vízirepülőgép megtámadta és elsüllyesztette az „Alcira” nevű angol hajót.

Ezzel kapcsolatban a Reuter ügynökség a barcelonai köztársasági hadügyminisztérium következő közleményét továbbítja:

„Pénteken reggel a Barcelonától mintegy husz mérföldnyire haladó „Alcira” nevű angol hajót két Palma di Mallorca irányából jövő vízirepülőgép támadta meg és süllyesztette el. A repülőgépek kétszer repültek el a hajó felett, első alkalommal három, másodszor két bombát dobtak le. A hajó azonnal elsüllyedt. A személyzet huszonöt tagját — valamennyien angolok — továbbá a benemavatózási bizottság megfigyelőjét egy spanyol köztársasági hajó és egy halászhajó mentette meg. Az elsüllyesztett hajón rajta volt az angol lobogó és a benemavatózási bizottság lobogója. A hajó Barcelona felé tartott szénrakománnyal.”

Salamancai hivatalos nemzeti spanyol helyen az újabb kalózkodással kapcsolatban elene hangoztatott vádaskodásokkal szemben rámutatnak arra, hogy a nemzeti csapatok terueli újabb előrenyomulása s a déli harc vonal át-törése után Valenciában nagy a csüggedés és a köztársaságiak mindent egy kártyára akarnak feltenni. A nemzeti spanyol kormány egyszer már az egész világ előtt megdönthetetlen bizonyítékokkal mutatott rá a murciai köztársasági repülő-támaszpontra, ahol a vörös front mögött kényszerből leszállott nemzeti spanyol repülőgépeket ismét üzembe helyezik. Ezek a gépek hosszabb ideig állottak a hangárookban és csak a napokban szállottak fel, hogy újabb támadásokat intézzenek nyílt városok ellen és nemzetközi bonyodalmakat idézzenek elő. Ugyanezt lehet elmondani a cartagénai hajóhad-támaszpontra is, ahonnan a köztársasági hajók ismételt kalózkirándulásokra futottak ki nemzeti spanyol lobogó alatt. Egyébként felvetődik a kérdés, hogyan lehet, hogy az „Alcira” elleni bombatámadásnál olyan hirtelen kéznél voltak a köztársasági lobogó alatti mentő hajók.

* Ha influenzája van, gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József” kegyerűvíz használata által gyakran és alaposan kitisztíttassanak. Kérdezze meg orvosát.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 27.

Cluj-i szerkesztő: dr Sulyok István
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszlevegyes magánlevelekre válaszolunk.

fizénhat évvel ezelőtt választották pápává Ratti Achillest

Az egész katolikus világ gyermeki szeretetével és örömteli lélekkel veszi ma körül a Szentatyát, pápává való megválasztásának 16 éves évfordulóján. A Gondviselés nagy ténylet ünnepe. A gondviselő Isten különös kegyessége adta őt 16 évvel ezelőtt a keresztény világnak. A fáradhatatlan munkában töltött 16 év ragyogó bizonyítéka annak, hogy nehéz megpróbáltatások idején Isten az ő népe mellett áll. Szentatyánk minden idők egyik legnagyobb pápája. Elele, munkássága, a ma zűrzavarából kiemelkedő hatalmas egyénisége büszkeséggel tölti el minden igazi keresztény szívét. Még a kívülállók is őszinte csodálattal adóznak a nagy pápa előtt.

Ma a világ minden katolikus papja és velük együtt a hívek imádkoznak a Szentatyáért, hogy minden hívének legfőbb pásztora és vezére, az Ur Isten, tartsa meg őt továbbra is kegyelmében és árasza el bőségesen áldásával az Egyház igaz örömére.

Időjárás

A bucuresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge légáramlás, változó felhőzet, több helyen köd, A hőmérséklet alig változik.

KITÜNTETÉS. Amszterdamból jelentik: A Philips de Jongné (Eindhoven) a Belga Nagykoronarend tiszti rangjával tüntették ki. I. C. Lokker mérnököt, az eindhoveni Philipsgyárak igazgatóját pedig a francia becsületrend lovagjává nevezték ki.

Ismét Szabó Béni a Magyar Párt brassói tagozatának listavezetője. Brassó. Saját tud. Az Országos Magyar Párt itteni tagozatának 200-as intézőbizottsága pénteken este dr. Szele Béla elnökletével ülést tartott, amelyen a küszöbön álló választások képviselői jelölését ejtették meg. A lista a következő: Szabó Béni szücsmester, volt országgyűlési képviselő, Cser János és Pünkösdi Mihály kiegészítők.

FEBRUÁR 13-ÁN NAGYGYŰLÉST TARTANAK KOLOZSVÁRON AZ ORSZÁG NYUGDIJASAI. Kolozsvár. Saját tud. Nagyszabású országos gyűlésre készülnek az ország nyugdíjasai. Február 13-ára Kolozsvárra hívták össze a nagygyűlést, amelyen többek között résztvesznek majd az összes romániai nyugdíjas szervezetek is és megjelenik azon Schina N. országos főtitkár is. A gyűlést a megyeháza nagytermében tartják meg és tárgysorozatában igen fontos kérdések, mint például a nyugdíjak emelése és egységesítése szerepel. A nyugdíjas nagygyűlés iránt máris országszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Emberi csontváza bukkantak Kolozsvár külvárosában a kubikusok. Saját tud. A város egyik külső negyedében, a Nagy Gábor-féle telepen a homokot ásó emberek emberi csontváza bukkantak. A lelet mellett fegyverek is voltak, amelyek megállapították, hogy a holtest minden valószínűség szerint még a 48-as szabadságharcok idején kerülhetett a földre. A vizsgálat azonban ennek ellenére is megindult.

FRANCO TÁBOROK KITÜNTETETT EGY HŐSI HALÁLT HALT ANGOL UJSÁGÍRÓT. Salamancából jelentik: Franco tábornok, kormányelnök a katonai kereszttel tüntette ki Richard Sheesphanks angol újságíró, a Reuter ügynökség tudósítóját, akit a vörösek bombája ölt meg a múlt év decemberében Teruelnél.

A franciák „benemavatkozása”, Salamancából jelentik: Queipo de Llano tábornok biztos értesülései szerint 1937 december 27-től kezdve az új francia kormány megalakulásáig a franciák hatalmas mennyiségű hadianyagot szállítottak a vörös spanyoloknak. A hadianyagok között szerepel: 180 tehergépkocsi, 334 motorkerékpár, 53 vagon hadianyag, 11 vagon ágyúlövedék, 2000 liter mérges gáz és 60.000 liter benzín. Ezt nevezik „benemavatkozásnak”.

LELEPLEZTÉK A CSEHSZLOVÁK HATÁRON AZ UTÓBBI ÉVEK LEGNAGYOBB SE-LYEMCSEMPÉSZÉSEIT. (Szatmár). A halmi vámhatóságnál Grigorescu csendőrnagy hivatalvizsgálatot tartott. Közben arról értesült, hogy az északi leple alatt az utóbbi évek legnagyobb méretű csempészesét készülnék végrehajtani. A csendőrnagy lesbe állott. Éjjel után észrevették, hogy egy zsákokkal megerhelt csoport igyekszik Csehszlovákiából a határon átvégődni. Amikor a csempészeket megállásra szólították, azok a zsákokat eldobták és futva menekültek. A határőrök az árut elvitték a vámhivatalba, ahol kiderült, hogy a csempészek 13.500 méter finom selymet és szövetet akartak Csehszlovákiából az országba hozni. Másnap a hatóságok nyolc egyént letartóztattak, ezeknek neveit azonban egyelőre titokban tartják.

GOGA OCTAVIAN A KORMÁNYPÁRT LISTAVEZETŐJE TEMES-TORONTÁL MEGYÉBEN. Temesvár. Saját tud. Bogdan Antal dr. megyefőnök több megyei község látogatása során a Nagykömlönsön tartott közigazgatási értekezleten kijelentette, hogy a temes-torontáli választásokon Goga Octavian miniszterelnök lesz listavezető a kormánypárt részéről. Goga miniszterelnök minden valószínűség szerint temes-torontáli mandátumát fogja majd megtartani.

Allatpiac Kolozsváron. Saját tud. A kolozsvári állatvásártéren a legutóbbi vásár alkalmával a következő állatok alakultak ki: kivételre alkalmas sertés 24–26 lei, zsirnertés 22, hussertés 10, rideg sertés 23–25 lei kilogrammonként elősúlyban. Fejős tehén szavatolással napi 20 liter tejjel 14 ezer lei, 16 liter tejjel 22 ezer lei, siementhali ökor párja 24 ezer lei.

Április 10–15-ike között kezdődnek az idei adókvetések Nagyváradon. Bucurestiből jelentik: Egy pénzügyminiszteri rendelet alapján az összes pénzügyigazgatóságokon megkezdtek az addig benyújtott adóvallomási ívek felülvizsgálását és azok illetékes ügyosztályhoz való beosztását. Ezek a munkálatok hosszú heteket vesznek majd igénybe és az adókvéteket mindaddig nem lehet befejezni, amíg a beosztásokat el nem rendezik. Hivatalos helyről szerzett értesülésünk szerint az idei adókvetések április 10–15 között kezdődnek meg Nagyváradon.

Kávéházakban, vendéglőkben kárle mindenütt
MAGYAR LAPOK-at

A rheuma a karosszék rabjává tesz

— Ugy fáj a lábom, hogy alig bírom ki.
— Nyugodj meg! Azonnal alkalmazok egy bedörzslőt CARMOL-lal* és azonnal meg fogsz nyugodni.

CARMOL a legjobb bedörzslőszer hűlés, návaláz, rheumatikus fájdalmak és láz ellen.
Egy üveg ára 22 lei.
Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban

Feljegyzések

Egyiptomnak tizenhétéves királya, I. Faruk elbocsátotta a minisztere-nökségből Nahas pasát, Zoghul-nak, a Wafd-párt nagy vezérének utódját és Mahmud Mahamedet-et bízta meg a kormányalakítással. Nagyon érdekes annak, aki a földközi tenger politikájának kérdéseiben járatos, de mi közünk hozzá?

Nem vagyunk sem angolok sem olaszok, kiket ez a fordulat nagyon közelről érdekel. Az angolokat azért, mert az új kormány pánszab tervekkel szövöget s a leggazdagabb muszlim államot — Egyiptomot — akarja a törökvékek központjává tenni. Az olaszok ugyanezért, de megfordítva: nekik ma érdekükben áll az, ami az angolokét sérti és veszélyezteti.

Akármiilyen messze van tőlünk Egyiptom, ez a csodálatos ország, mellyel a világtörténelmi órákon találkoztunk utoljára, mégis egészen közelről érdekelhet bennünket is az, ami ma ott végbemeleg. Nem éppen és nem különösképpen, mint magyarokat, hanem, mint az ébredező, új világnak fiait, kik azonban nem vagyunk a magunk urai, hanem sorsunk alakítását a történelem törvényeitől várjuk.

Ezekben a távoli egyiptomi eseményekben pedig úgy látszik, a legújabb emberi kor történetének törvényei dübörögnek. Az ifjú király elcsapta Nahas pasát, aki az egyiptomi népakaratot angol és francia mintára akarta megszervezni, Mahmud kezébe adta a hatalmat, aki régi vágásu nagyur ugyan, de egészen korszerű hangokon tudja képviselni a nemzeti hagyományokat és a népi ideálokat. Szóval reakció, kellene mondani. A meglepő csak az, hogy a nép az ifjú király mellett áll s miközben óriási tömegek szünni nem akaró üdvrivalgása arra kényszeríti a királyt, hogy hétszer egymásután megjelenjék palotájának erkélyén, az erkély alatt szinte meglincselik Ebeid Makram-ot, Nahas pasát legnevezetesebb munkatársát. Lehet-e reakció, néppellenes igyekezet, amit maga a nép, a tömeg örvöngve követel és helyesel?

Ugy látszik nem minden mulik a formákon, főként a lényeg nem. Szóval el lehet képzelni a legdemokratikusabb formák között a legnagyobb önkényuralmat és az önkényuralom képében — igazi népuralmat. Vannak korok, amikor a nép egyetlen emberben, aki eszményeit megtestesíti, nagyobb biztositásokat lát, mint a népakarat biztosításának bonyolult — de, jaj — nagyon különbözőképpen kezelhető gépezetében.

Ha ez a történelmi fejlődés iránya, szokták erre mondani, úgy az végzetes a kisebbségi népekre. A jelek szerint valóban az, de ez mégsem egészen biztos. Ez a fejlődés természete szerint organikus: a nemzetek teljes kilakulásán keresztül keresi a jövőt. A nemzetbenlátja az ember magasabb társas életformáját: a természet akarata szerint való nemzetben, ahogyan az valamikor megszületett s már felnőtt korát lassan elérte. Ebben a szerves politikai képen nincsen helye a kisebbségi népeknek: ez óriási hátrány, valóságos üdásztrófa addig, amíg a törvényen, az életen kívüliséget jelent, mondhatatlan előny azonban abban a pillanatban, mikor ezt a külön testet, ezt az elmekeverhető eleven valóságot végül valamiképpen mégis csak el kell helyezni a közös életben, amelyik a jogait követeli, rendet szomjaz, a rendtelenségben pedig a maga veszedelmét látja. Ha valóban a történelem törvénye az, amit ma mindenütt, most legújában Egyiptomban látunk, úgy nyilvánvaló, hogy ennek a rendezésnek el kell következnie, ha ma még nem is látjuk, hogy miképpen. (Skin.)

BALTA MÓZEST NEVEZTEK KI ROMÁNIA BUDAPESTI FŐKONZULÁVÁ. Bukarest. Saját tud. Balta Mózes, a budapesti román követség népszerű sajtófőnökét Románia magyarországi főkonzulává nevezték ki.

* Fej- és deréktájás, emelygés, aranyér, tisztatlan arcbőr gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor a Darmol hashajtó segít.

Allatkinzásnak minősítették és betiltották a rituális vágást Kolozsváron. Saját tud. Kolozsvár városi tanácsa dr. Gábor Laurian főpolgármester elnöksége alatt tegnap délután nagyfontosságú ülést tartott. Ezen az ülésen került ugyanis sor a köztárgyhídon való rituális vágások betiltásának megtárgyalására. A városi tanács ugyanis egyik legutóbbi ülése alkalmával bizottságot küldött ki a vágóhidra, hogy alapos tapasztalatok útján győződjenek meg a rituális vágások módszeréről. A bizottság a tegnapi tanácsülésen tette meg jelentését tapasztalatairól s miután a bizottság állatkinzásnak minősítette a rituális vágást, a városi tanács határozatában kimondotta, hogy azonnali hatállyal felfüggeszti a rituális vágást a kolozsvári köztárgyhídon. A rendelkezés nagy feltűnést keltett nemcsak a zsidók, hanem a marhakereskedők körében is, akiknek erős vásárlói voltak a zsidó mészárosok.

SZOBROK

feszületek, rózsafüzérek, plakettek, szentképek stb. legolcsóbb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
74 éves cég.

Vetített képes előadás. Ma, vasárnap délután 6 órakor a református leányintézet dísztermében (Str. Prefecturei No. 1. szám) B é r e s Károly, a Sasok társelnöke Erdély szépségeiről fog előadást tartani, bemutatásra kerülnek Erdély szebbnél-szebb vidékei, városai, fürdőhelyei, népviselete, stb. tekintettel a felolvasás gyönyörű és tanulságos voltára, az iránt nagy érdeklődés tapasztalható a közönség körében. Belépő-díj nincs. Bárki szívesen lát a rendezőség. Önkéntes adományokat a szegény gyermekek ebédeltetési akciójára közönséggel fogad a rendezőség.

A CFR VEZÉRIGAZGATÓSÁGÁNAK RENDELKEZÉSE AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI REVIZIÓVAL KAPCSOLATOS IRATOKRÓL. Bukarestből jelentik: Az *Ordinea* című lap azt jelenti, hogy a CFR vezérigazgatója utasítást adott ki, amelynek értelmében az illetékes vasuti felügyelőségek kiadhatnak bizonyítványokat, melyekkel a CFR jelenlegi vagy volt tisztviselői, munkásai, iparosai vagy egykori alkalmazottak gyermekei állampolgársági igazolás ügyében igényelnek. — ha ezek a bi-

Bangha Béla S. J.

VELÜNK az UR

A hírneves szónok szentbeszédsorozatának III. köt. Tartalma: Eucharisztikus beszédek, evangéliumi szakaszok, alkalmi beszédek. **Ára füzve 100 lel.**

Megrendelhető könyvosztályunknál.

zonyítványok semmiben sem kötelezik a CFR-t és a csatolt területeken történt hivatali áthelyezésére vagy működésére vonatkoznak. Az iratokba viszont fel kell tüntetni, hogy állampolgársági revíziós ügyben adták ki. Különleges esetekben, az iratokat a vezérigazgatóság-hoz kell felküldeni, hogy a személyzeti osztály állíthassa ki a bizonyítványt. A CFR vezérigazgatóságának ez a rendelkezése nagyon sok embert érint és az állampolgársági revízióhoz szükséges iratok beszerzése szempontjából rendkívül fontos.

* **Amióta a Togat-tablettát ismerem, nem felek semmiféle meghűléstől (gripától.) Főfájásnál, torokfájásnál, rosszindulatú idegszábanál csakis a Togat segít rajtam.** Előírás szerint bevéve, azonnal elmúlnak a fájdalmak. Togat-bevétele után nagyszerűen alszom.

Bánati malmosok az őrlési rendszer megváltoztatását kérik. Temesvár. Saját tud. Teicu dr megyefőnöknek egy Ujmoldován tartott ünnepség alkalmával a malmosok emlékiratát nyújtották át. A malmosok a mai malomrendszer megváltoztatását, vagyis azt kérik, hogy az értékesítési illetéket loerő és munkaidő szerint vessék ki, osszák a malmokat három csoportba: kereskedelmi, vegyes és vámróló malmokra, az osztályozást pedig ne hivatalból ejtsék meg, hanem a tulajdonosra bizzák. A vámróló malmokat mentesítsék az ellenőrzéstől, mert ezek igen költségesek s engedjék meg, hogy ezek a malmok a gazdák gabonáját olyan liszté őrölhessék, amelyet az illető kíván. Mentessék a vámróló malmokat a regisztráció vezetése alól is, a más malmokban való ellenőrzésre pedig csak hivatott személyeknek legyen joga. Végül engedjék meg a kismalmoknak, hogy bizonyos mennyiségben — három-ezer kilóig — lisztet tarthassanak raktáron, hogy kisebb termelők gabonáját rögtön beválthassák: minden csekély megbízásra nem lehet megindítani a malmot; a kereskedelmi malmoknak, különösen falun, engedjék meg a kiskereskedelmi eladást is. Teicu dr prefektus — aki a jelenlegi malomrendszert „a zsidók művének” mondotta — megígérte, hogy a malmosokat Bucurestiben támogatni fogja s hajlandó a bánati malmosok küldöttségét illetékes helyen bemutatni.

A nagyváradai premontrei templom isteni tiszteleteinek rendje:

Az eucharisztikus év emlékére és mivel az Oltárszentség-tisztelet a premontrei rend hagyományos öröksége, ezután:

Minden hó első vasárnapján szentségimádás lesz reggel héttől este fél nyolcig, tehát az első február 6-ikán lesz.

Itt értesítjük a hívőket, mivel a premontrei rend a kar-imáit a templomban végzi, az istentisztelet rendjében bizonyos változás állott be:

Hétköznapokon: reggel fél hét, nyolckor és kilenckor szentmisék.

Vasárnap és ünnepnapokon: reggel hét, nyolc, kilenc és féltizenegykor szentmisék.

Minden hó első pénteké előtt csütörtökön este 11-től éjjeligi szent-óra, ünnepélyes szentségkítéssel.

Minden szombaton, vasárnap és ünnepnapon este fél hétkor szentbeszéd. Vasár- és ünnepnapokon a reggeli hétórai szentmisével kapcsolatban van evangélium-magyarázat.

Revolverrel végzett vőlegényével az elkeseredett asszony, mert az nyolc évi házassággal hitegette. Budapestról jelentik: A rendőrségen csütörtökön jelentkezett Darányi Ernőné magántisztviselő és bejelentette, hogy agyonlőtte vőlegényét, dr. Kronstein Andor ügyvédet. Péntek este hosszas faggatás után végre sikerült részletes vallomásra bírni Darányiné. Elmondotta, hogy nyolc év előtt ismerkedett meg dr. Kronstein Andorral, aki ígéretet tett, hogy feleségül veszi. Legutóbb elhidegült közöttük a viszony, s megtudta, hogy Kronstein mára nőknél udvarol. Emiatt többször volt összeszólalkozás közöttük. Csütörtökön ismét összevesztek, s ő az izgalomtól annyira felindult az utcán, hogy a mentők szállították haza a Zoltán-utcai panzióba. Este jobban lett és ekkor Kronstein ismét felkereste. Ő kérelmi kezdte, hogy intézzék el fűzős viszonyukat és vegye őt feleségül. Vőlegénye azonban válasza sem méltatta, hanem ujságot vett elő és olvastott. Ő nem bírta tovább magával a szekrényhez ugrott, kivette revolverét és rálőtte az ügyvédre. Többre nem is emlékszik, csak arra, hogy amikor már minden megtörtént, a rendőrségre rohant. Arra a kérdésre, hogy honnan vett revolvert, Darányiné azt válaszolta, hogy azt még négy év előtt hozta magával Nyitrából, azzal a szándékkal, hogy ha az ügyvéd nem veszi feleségül, öngyilkos lesz. Darányi Ernőné szombaton még egyszer kihallgatták, majd átkísérték az ügyvédségre.

EGYHÓNAPI FOGHÁZRA ÍTÉLTÉK A CSALÁDJÁT HÜTLENÜL ELHAGYÓ ASSZONYT. Szatmár. Saját tud. A szatmári törvényszék büntető tanácsa egyhónapi fogházra ítélte Szitárlászlóné, nagybányai hányvamunkás feleségét, aki egy fiatalember rábeszélésére elhagyta a férjét és a gyermekeit. A főtárgyaláson a hűtlen asszony azzal védekezett, hogy a férje ütötte a kitérésait azonban nem tudta bizonyítani. A törvényszék súlyosbító körülménynek vette azt, hogy Szitárlászlóné gondozatlanul hagyta öt kiskorú gyermekét.

* **Akinek a vérnyomása magas és szívritkódása rendetlen, úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű székélést, ha reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” kecsérvizet iszik.** Kérdezze meg orvosát.

Zürichi zárlat. Párizs 14.15, London 21.59 fét, Newyork 430.75, Brüsszel 73, Milánó 22.65 egyenget, Amsterdam 240.75, Berlin 173.75, Bécs — schilling 81.20, Prága 15.14, Varsó 82, Be'grad 10, Bucuresti 325.

Temetések. Bagosi István 79 éves korában Seleus községben meghalt. Temetése február hó 6-án délután 3 órakor lesz a seleusi temetőben. — Cavasdan Gavril meghalt 73 éves korában Tarián községben. Temetése február 5-én délután 2 órakor volt. (Caritas.)

Szakács Istvánné szül. Molnár Margit 28 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délelőtt 10 órakor lesz a Rutkovszky-temető kápolnájából. (Erdélyi „Concordia”.)

Szilágymegyei híradó. Saját tud. Szilágysomlyon, ahol a városi tanács, több más város-hoz hasonlóan megtiltotta a vágóhidon a zsidó rituális husvágást, a hitközség előljárójának közbenjárására a szárnyasok vágatását engedélyezték. — Nem régen nagyon sok szilágymegyei kisebbségi polgártól megvonták a fegyverviselési engedélyt. Dr. Vidican megyefőnök most rendeletet adott ki, hogy az akkor meghagyott kisebbségi fegyvertáriási engedélyeket is vonják be s a vadászpuskákat is kobozzák el. A rendőrség és csendőrség már végre is hajtotta a rendeletet. — Leon Scribon munkügyi alminiszter az elmúlt napokban

Fej-

és derékfájás, émielyés, aranyér, tisztátalan teint gyakran csak emésztésszavarok következménye. Ilyenkor is segít a

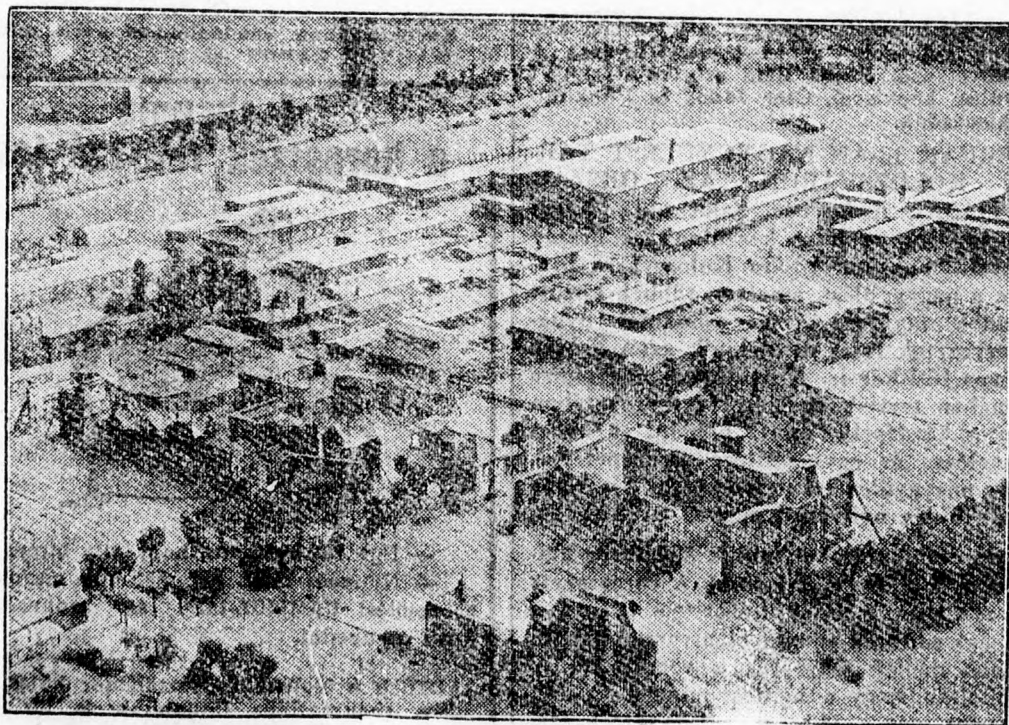
DARMOL

Darmol hashajtó patikában és drogériában 4.- és 35.- L

végig átgotta a szilágymegyei városokat és községeket s mindenütt propaganda beszéletek tartott. — A szilágysomlyói református egyházmegye bírósága mezeiműsítet: a zilahi református lelkészválasztást s új választás kiírására kötelezte az esperes. Dr. Mezei pártja megnyugodott az ítéletben, míg Nagy Béla pártja fellebbezést benyújtott, hogy a régen húzódo ügyben az egyházközségi bíróság hozza majd meg a végleges döntést. — Pop Josif bogdánházi malmában gyilkosság történt az elmúlt napokban. A molnár több vámot akart venni Gudean Teodor seredemi lakostól s emiatt verekedés keletkezett közöttük. Gudean egy karóval fejbeverte a molnárt, aki másnap reggelre belehalt sérülésébe. A gyilkos gazdát a csendőrök őrizetbe vették.

A kiadéshivatal üzenetei

Pásztorj I, Ermihályfalva és többeknek. Ajándéksorsolásunk számait február 10-ike után fogjuk az éves és féléves díjat befizetők részére szétküldeni.

A németországi híres filmváros, „Neubabelsberg” kiállítási modellje, amely az UFA filmgyár kiállításán nagy sikert aratott.

IDŐK SODRÁBAN

A svájci jobboldal

Írta: Rády Elemér

Néhány nappal ezelőtt a világ hírlaptudósító irodái a következő híradást közölték:

— A lausannei kantonális választások az egész megye területén rendezés nélkül folytak le. A lakosság arról szavazott, vajjon eltiltás-e a lausannei kanton területén a kommunista pártnak és összes mellékszervezeteinek a szervezkedését. 35.000 szavazattal 12.000 ellenében a választók elfogadták a kommunista párt és szervezeteinek feloszlatásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat értelmében a jövőben sem engedélyezik többé a kanton területén a kommunista szervezkedést. A népszavazás eredménye nagy feltűnést keltett Svájcban. Egyiként az ország egyre több kantonjának területén tiltják el a kommunisták tevékenységét.

Eddig szól a lausannei hír. Aki figyelemmel kísérté az utolsó évben a svájci eseményeket, lassan rájön, hogy a polgári demokrácia és liberalizmus hazájában, ahogy Svájcot egyesek előszeretettel nevezik, az utóbbi időben igen érdekes változások történtek. November 28-án zajlott le a népszavazás a szabadkőműves páholyokról, néhány hét előtt Motta a Népszövetségről mondott lesújtó híradatot, komoly marxista ellenes mozgalmak indultak: egyszerűen Svájcban is felütötte fejét a világnézetű harc.

Evek óta halljuk a liberális kórus visszatérő refrénjét: a jobboldali mozgalmak a háboru utáni elesettség, a gazdasági bajok, a szociális nehézségek következményei. Csak ott verhet gyökeret egy jobboldali szélsőség, ahol az államhatalom belső bajokkal küzd s a kispolgárság végső erőfeszítéssel át tudja menteni hatalmát egy-egy diktátornak. Nos, részben igaz ez a megállapítás, mert hiszen valóban korunk nem egy diktatúrát az országok belső válsága termelte ki. Azonban a jobboldali mozgalmak keletkezését ilyen egyszerűen, ennyire egy tényezőre vezetni igen könnyű és igen felületes magyarázat. Amíg jobboldali mozgalmak csak néhány tekintélyi államban voltak, még könnyű volt így érvelni; mióta azonban azokban az országokban is rohamosan tör előre a jobboldali gondolat, amelyeket a polgári jólét és nyugalom szigetének hittünk, ez a fölületes okoskodás csődöt mondott.

Talán a legjobb példa erre Svájc. A világ háboruban semleges ország volt, valutája szilárdan áll, a gazdasági válság nem sújtotta, lakossága példaképe a nyugodt, kiegyensúlyozott polgári népek. A háboru után is ömlött ide az idegen és az idegen valuta, az arany itt keresett menedéket s itt székel immár tizennyolc éve a Népszövetség is, amely az ország amugy is tekintélyes és jól jövedelmező idegenforgalmát megkészszerzte. Ha valahol, úgy Svájcban indokolt volna a politikai béke, a polgári megelégedettségéből fakadó csöndes elkényelmeskedés. Szociális elégedettségére nincsen sok ok, mert noha kialakult egy dús gazdag tőkésosztály, a középeurópai értelemben vett nyomorgó proletáriátus szinte ismeretlen fogalom itt, a nemzetiségi ellentéteket pedig kiküszöbölte a példás nemzetiségi tolerancia, amely minden nép, a legkisebb előtt is megnyitja a fejlődés útját.

Boldog, békés országnak hisszük Svájcot, amelyben a nagy politikai küzdelmeket a lassu, kényelmes, biztos polgáriasság, a gazdagodás helyettesíti. Hogy mégsem így van, arról az utóbbi hónapokban jött híradások tanuskodnak. Ezek a szükségzavú, rövid hírek, amelyek a szabadkőművesek, kommunisták, szabadgondolkodók elleni állásfoglalásról szólnak, arról tudósítanak, hogy Svájcban ugyanúgy megindult a világnézetek küzdelme, mint a kevésbé szerencsés és boldog országokban.

E sorok írójának a napokban módjában állott a svájci politikai jobboldal két vezetőjével hosszabb beszélgetést folytatnia. Az egyik Georges Oltramare, a genfi kerület képviselője s

a harcias „Union Nationale” vezére, alig negyvenéves fiatal ember, aki mögött már szép irodalmi és politikai múlt áll s ma úgy emlegetik, mint a jövő emberét. A másik Paul Bonny, a genfi „l'Action Nationale” című lap főszerkesztője, a svájci jobboldali sajtó vezére. Ezekből a beszélgetésekből kialakult előttem annak a fejlődési iránynak a vonala, amely a svájci közszellem alakulását jelenti.

Svájc valóban a századvégi liberális polgári jólét országa volt. Az embereket megülte a nyárspolgári materializmus áporodott atmoszférája, az emberek előtt megnyíló horizont a lassu gazdagodást és biztos üzletet csillogtatta meg. Örömmel fogadták, hogy Genf lett a világpolitika központja, a Népszövetség székhelye, mert tudták, hogy a nagyuri kényelemmel utazó diplomaták vastag kötegekben hozzák az idegen valutát. A puritán Genfből mondan város lett, csillogó bárók nyitlak, hatalmas paloták épültek a Lac Léman partján és az emberek azt hitték, hogy csak a diplomatáknak adnak szállást jó pénzért. A jó svájciakat nem igen izgatta, hogy a népszövetségi két asztal körül csak szócseplés folyt. Elvégre a külföldiek fizettek s a pénzükért joguk volt szórakozni akár a két asztal körül, akár pedig a bárókban.

Aztán a hivatalos diplomaták nyomában jöttek a magándiplomaták, politikai ágensek is és lassan nemcsak az egyes országoknak, hanem a különböző politikai mozgalmaknak is állandó képviselőtűk lett Genfben. A hivatalos Népszövetség mellett egy egész sor nemhivatalos propagandaközpont telepedett meg a genfi tó körül, s mikor Litvinov népbiztos feltűnt a népszövetségi láthatáron, már valóságos bolsevista fiókközpont fogadta. A svájciak rájöttek, hogy nemcsak a diplomatáknak adtak szállást, hanem a politikai dugarunak is, amelyet ismét a semleges talajról akartak a legkülönbözőbb országokba becsempészni. A genfi központok világviszonylatban dolgoztak, de ugyanakkor megindították a szervezést a svájciak körében is. A svájci földre hozott baktériumok nem maradtak az internacionális negyedben, hanem fertőztek az óslakosok körében is. Svájc keresztény népe egy szép napon arra ébredt, hogy a baloldali radikalizmus befészkelte magát az országba.

Ez a felismerés volt az első lépés a keresztény nemzeti ellenállás megszervezésére. Lassan meglátták az összefüggéseket is a baloldali forradalmárok, a nemzetközi kapitalizmus, borszuázia és a zsidó világhatalmi törekvések között s így alakult ki az a jobboldali mozgalom, amely Union Nationale néven ismeretes s amelynek élén ma Georges Oltramare áll.

Az európai közvélemény először mosolyogva fogadta Oltramareek szürkeinges felvonulását s nem tudta elképzelni, hogy a svájci polgárt sikerül megmozgatni, sikerült kiráncigálni önzése csendes kényelméből. Nos, az első cáfolat minden kételkedésre akkor jött meg, amikor Oltramare 1930-ban Genfben a választásokon 400 szavazat-

ELINDULTAM

En is ott álltam a tétlenkedők között
semmit-nem-látó szintelen szemekkel
s hiába néztem, vártam este, reggel:
lélek a testtel bennem összeütközött.

És álltam az élet szomorú piacán
síró szemekkel, lihegő lélekkel
és aki mondta volna: örülnöd kell,
elsurrant mellettem életem tavaszán.

Magamra maradvát vártam valakit,
akiben zengett még az élet-zene,
kit soha, soha bűn el nem vakít...

Rajtam nem segít emberi üzenet,
elrepül kitérve önző szárnyait...
De jött az Ur és rámvillant a szeme.

SZALÓCZY PELBÁRT.

Himnusz a Szent Szűzről
Csávossy Elemér S. J.

AVE MARIA

című munkáját osztatlan és kiemelkedően magas fokban halmozza el dicsérettel a kritika. A kitűnően tagolt, magas szárnyalású — példákkel is illusztrált beszédek valóban méltóan magasztalja a Szűz Anya nagyságát, erényeinek szépségét, szeretetének, jóságának bizalmat fakasztó nagyságát és kifogyhatatlanságát.

Művészi képekkel illusztrált könyv ára remek címlappal, kartonkötésben 130 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

tal többet kapott, mint valamennyi liberális és marxista párt és kibuktatta a kormányelnököt. A mozgalom ezután fokozatosan tört előre. A programot kidolgozták s a keresztény és nacionalista eszmékre építették fel. Hangoztatja, hogy nem elég a bolsevizmust elítélni és harcot folytatni ellene, hanem komoly szociális szellemű mozgalomra van szükség, amely pozitív segítséget visz oda, ahol a bolsevizmus rombolni akar. A szabadkőművességben a bolsevizmus szövetségét, a liberálizmusban előkészítőjét látják. „Országunk még ma is liberális — mondja Oltramare. — pedig a svájci nép is jól tudja, hogy a liberálizmus éppen olyan divatja mult, mint a fiakker, vagy a postakocsi. Ez a liberálizmus még ma is a középszerűséget tartja eszményének, pedig a sancta mediocritas a megelőzője minden komoly vállalkozásnak. Mozgalmunk éppen ezért nemcsak a plutokrácia és a bolsevizmus ellen küzd, hanem az ellen a középszerűség ellen is, amelynek éppen úgy megvannak a maga főpapjai és klubjai, a szabadkőműves páholyok, éppen úgy ki van építve az uralma, mint a bolsevizmusnak a sejtrendszer által.”

A középszerűség elleni állásfoglalás, ami más szóval a liberális demokrácia elleni küzdelmet is jelent, annak a jele, hogy a polgári Svájcban is komoly szellemi mozgalom van kifejlődve s az emberiségben spontán tör föl a magasabb, a hétköznapi fölött álló utáni vágy. A szürkeinges U. N. fiatalok felvonulásai mögött tehát mély emberi és korunkból fakadó vágyak húzódnak meg, valami nosztalgia a hősiesség iránt s az a fölületes mosoly, amely a liberálizmus hiveinek arcáról leolvasható, végeredményben igen gyakran csak maszk, a nagyon is indokolt aggodalmak kendőzésére. Ezekben a jobboldali mozgalmakban nagyon is emberi érzések törnek fel, s ebben van az erejük is. Ezek az emberek hősiességre is képesek már, amit az is igazol, hogy a „polgári” Svájcban az Union Nationale egyik gyűlése alkalmával, 1932 novemberében a baloldal támadólag lépett fel s a világnézetek összetűzése nyílt harcra fejlődött: 13 halott és számtalan sebesült maradt a genfi gyűlés-téren.

A svájci jobboldali mozgalma még egy szempontból igen érdekes. A svájci nacionalisták éles harcot hirdettek a mai Népszövetség ellen, mert szerintük „nemcsak a különféle internacionálék káros propagandája, hanem a népszövetség szelme is befolyásolja a svájci népet... A Népszövetség mai klikk-rendszerével már a szovjet érdekeit is szolgálja s így egyetlen nép sem várhat semmit a mai intézménytől.” A svájci nacionalisták tehát a leghatározottabban sürgetik a Népszövetség gyökeres reformját s azt kívánják, hogy ez az új Népszövetség a „nacionalizmusok népszövetsége” legyen. Ezen a téren egy másik érdekes programponjtjuk, hogy ennek az új népszövetségnek „korporatív alapon kell megszerveznie a munkát, amellyel a mai népszövetség alig törődik valamit.”

A boldog, a nyugodt, a megelégedett svájciak paradicsomában is komoly világnézetű harcok folynak tehát, Micsoda cáfolata ez annak a téves teoriának, hogy a világnézetű ellentétek ott törnek fel, ahol annyi bajok vannak! Svájc gazdag ország és mégis az új idők új irányai itt is teljes erővel követelik jogukat az élethez. A világnézetű eszmék áramlása nem ismer országhatárokat, áttör a lazárt sorompókon s megmozgatja a legcsöndesebb, legnyugodtabb népek tömegét is. A svájci világnézetű mozgalmak igazolják, hogy a harcok korában élünk s bármennyire is szeretnénk kényelmesen félreállni, nem lehet. Nincs semlegesség sem országok, sem népek, sm egyének között.

A budapesti Kisfaludy Társaság új tagjai

Beszámoltunk róla, hogy a budapesti Kisfaludy Társaság február 2-án tartotta tagválasztó ülését. A nagymúltú irodalmi társaság gróf Bethlen Istvánt, Kállay Miklóst, Márai Sándort és Szekfű Gyulát választotta tagjai sorába. Ebből az alkalomból érdekesnek tartjuk leközölni az egyes tagajánlásokat.

I. Rendes tagsági helyekre gróf Bethlen Istvánt ajánlja Horánszky Lajos és 25 tag. A tagajánlás így szól:

„Tekintetes Társaság! Társaságunk Istenben boldogult nagy elnökének, Berzeviczy Albertnek emlékét abban a tiszteletadásban is részesíteni óhajtottam, hogy megüresedett tagsági helyét egy éven át betöltetlenül hagyta. Ez az idő lejárván, tisztelettel javasoljuk, hogy helyére gróf Bethlen István volt miniszterelnököt megválasztásra jelölni méltóztassanak.

Javaslatunkat önmagában véve az a hagyományos szokás is támogatja, hogy a közélet tekintélyei közül mindig helyet foglaltak Társaságunkban olyan férfiak, akik a közbizalomban megnövekedve, a megválasztásra érdemesnek bizonyultak. Dessewffy Aurél, Csengery Antal, Lukács Móric, Apponyi Albert is a közélet kiválóságai voltak, bár kétségtelen, hogy kapcsolatuk az irodalommal is szoros összefüggésben volt. Ezt a kapcsolatot jelöltünk, gróf Bethlen István sem nélkülözi, s ha felelős állásban hosszú időn át kifejtett sokoldalú munkássága irodalmi tevékenységét szűk térre szorította, erre teremt hivatottságára mégis joggal reá mutathatunk.

Gróf Bethlen István már ifjú korában feltűnt erdélyi írásaival, melyekben az ottani magyarság sorsának nagy kérdéseivel foglalkozott. Későbbi művei, közirói dolgozatai, melyek irójuk tekintélye folytán a világpolitikai jelentőséget sem nélkülözik, mind annak a hivatottságnak az igazolására szolgálhatnak, mellyel jelöltünk az irodalom terén is rendelkezik. Irályának magyaros tisztaságát, tömörségét eszméinek magasan szárnyaló lendületét szintén számadásba vesszük, midőn megválasztásra ajánljuk őt. Egyénisége mint a régi klasszikus szónoklat mestere szintén méltatást érdemelhet, mérlegelve főleg ama sajnálatos visszafejlődési tüneteket, melyek a multtal szemben ezen a téren tapasztalhatók.

Mindezeket egybevetve úgy véljük, hogy gróf Bethlen István megválasztása Társaságunk díszére és azoknak a hagyományoknak az erősítésére fog szolgálni, melyeken Társaságunk erkölcsi biztonsága nyugszik. Meg vagyunk győződve róla, hogy jelöltünk ezeknek a hagyományoknak, nemzeti eszményeinknek és irodalmunknak védelmére mindig kész lesz közismert nemes harci erélyével síkra szállani.”

Budapest, 1937. december 10.

Horánszky Lajos.

Az ajánláshoz hozzájárulnak: József kir. herceg; Voinovich Géza, Csathó Kálmán, Kéky Lajos, Rédey Tivadar; Angyal Dávid, Áprily Lajos, Császár Elemér, Csengery János, Falu Tamás, Harsányi Zsolt, Herczeg Ferenc, Horváth János, Kornis Gyula, Lőrinczy György, Papp Ferenc, Papp Viktor, Petrovics Elek, Radó Antal, Ravasz László, Schöppflin Aladar, Sebestyén Károly, Szász Károly, Vietorisz József, Zilahy Lajos.

2. Kállay Miklóst ajánlják ifj. Hegedüs Sándor, Sebestyén Károly és Sik Sándor r. tagok.

A Kisfaludy-Társaság Nagyrabecsült Titkárságának, Budapest.

„Igen tisztelt Társaság! Én alulírott a Kisfaludy-Társaság egyik üresedésben lévő költői tagsági helyére újlag beajánlom Kállay Miklóst, illetőleg tavalyi ajánlásomat az idej választásra is fenntartom.

Kállay Miklós munkássága közismert lévén, szükségtelennek tartom újlag részletezni azt.”

Budapest, 1937. december 15.

Tisztelettel

ifj. Hegedüs Sándor.

Hozzájárul: Sebestyén Károly, Sik Sándor.

3. Márai Sándort ajánlják Schöppflin Aladar, Csathó Kálmán és Sebestyén Károly r. tagok.

„Tekintetes Társaság! Alulírottak tisztelettel ajánljuk a Kisfaludy-Társaság új tagjainak az üresedésben lévő helyek egyikére Márai Sándort.

Annay az írói nemzedéknek, amely közvetlenül a világháború után lépett fel az irodalomban, Márai Sándor egyik legkiválóbb munkása. Később indult, annak a Grossechmid-családnak ivadéka, mely a közelhált evitőzések nagy jogtudósát adta a magyar szellemi élet-

nek. Apja a Felvidék magyar kisebbségi küzdelmeinek egyik vezető harcosa volt. A kassai patricius-család szelleme és életformái határozták meg Márai Sándor írói munkásságának jellemét. Onnan hozta magával nemcsak művei anyagának nagy részét, hanem írói magatartásának alapvonásait: a finom műveltséget, a stílus művészi gondját és fegyelmét, a kifejezés tiszta világosságát, szelleme előkelő emberiségét is. Ezekre terjedő külföldi tartózkodása műveltségét és élettapasztalatát gyarapította, de nem idegenítette el a magyar szellemtől és nem felfőzte meg idegenséggel stílusát. Műveit az európaság és magyarság teljes összhangja emeli ki mai irodalmunk alkotásai közül.

A Kisfaludy-Társaság legerősebb hagyományai közé tartozik a szép magyar stílus ápolása. Ezt a hagyományt véljük szolgálni azzal, hogy felhívjuk a Társaság figyelmét korunk legkitűnőbb stílus-művészeinek egyikére, Márai Sándorra.

Budapest, 1937. december 28.

Schöppflin Aladar.

Hozzájárul: Csathó Kálmán, Sebestyén Károly.

4. Szekfű Gyulát ajánlják Hegedüs Loránt, Angyal Dávid, Kornis Gyula, Petrovics Elek és Sik Sándor r. tagok.

„A Kisfaludy-Társaságba teljes meggyőződéssel ajánlom Szekfű Gyula kiváló történettudósunkat, a magyar történetírói próza egyik mesterét.

A magyar közvélemény nemcsak ismeri, hanem sokszor félreismerte Szekfű Gyulának egyes nevezetes irodalmi alkotásait, amely polemikák azonban, amennyiben ma még egyáltalában élő erővel bírnak, teljesen az ő történetírói és stílusztai méltatásának a keretén kívül vannak, hiszen midőn tagot választott a Kisfaludy-Társaság, ez sohasem azt jelentette, hogy az író minden munkájával és az azokban foglalt minden nézettel azonosítja magát; jelentette azonban azt, hogy egyrészt a magyar irodalom legkiválóbbjait ez első irodalmi társaságunkban egyesítjük, másrészt pedig, hogy éppen ez a Társaság, Berzeviczy Albert nagy hagyományainak megfelelően, a magyar irodalom széttagozottságával szemben annak egységét szolgálja, még pedig a különféle irányok képviselőinek közös munkában való egyesítése által. Mind e két szempont arra indít, hogy teljes meggyőződéssel valljam, hogy Szekfű Gyula hiányzik a Kisfaludy-Társaságból.

ALKONY A NILUSON

Egyiptom... Nilus... száz színes csoda. Hegyekbe hull a nap karmín korongja. Pálmák között vitorlás száll tova s víz messze... vissza, rég-letűnt korokba,

hol habjában még Fáraók fürödtek a szent viznek, s a hold halvány ezüstjén ezeregy-éjnek álmai szövődtek... S elszálltak századoknak lenge füstjén,

(F. V.)

Régebbi nagy munkáin kívül csak a Hóman Bálinttal együttesen kiadott Magyar Történetet kell felemlítenem, amely mind történetíróink, mind az irodalom művelői körében alapvetőnek van elismervé. Meg akarom jelezni azt is, hogy Szekfű Gyula rendkívül nagy kutatási képességén kívül egyike azon ritka történetíróknak, akik a plasztikus beállításnak mesterei. Ha hozzáteszem ehhez, hogy lebilincselő előadási módja mindig meg tudja találni a szépirodalmi formát arra, hogy az általa igaznak vélt történeti tetteket a kor és a személyek leírásában élénk varázsolja, akkor, úgy hiszem, eléggé indokoltam azt, hogy a Kisfaludy-Társaság nyereségének tartanám, hogyha e kiváló történész és kitűnő stílusztá résztenne Társaságunk munkájában.

Kérem a Kisfaludy-Társaság tagjait, hogy Szekfű Gyulának a megüresedett írói helyére való megválasztását szavazatukkal támogathatni sziveskedjenek.”

Budapest, 1937. november hó 9-én.

Hegedüs Loránt.

Hozzájárulnak: Angyal Dávid, Kornis Gyula, Petrovics Elek, Sik Sándor.

A fenti tagajánlások alapján, amint azt egyik közelebbi számunkban megírtuk, a Kisfaludy Társaság gróf Bethlen Istvánt, Kállay Miklóst, Márai Sándort és Szekfű Gyulát rendes tagjai sorába választotta.

„Egy szál fehér virág”

Ennek a kis történetnek szempontjából egészen mindegy, hogy kaptam valakitől, vagy vittem valakinek azt a szál fehér orgonát, amellyel végig baktattam a váradi utcákon. Hogy öröm, vagy szomorúság fűzött-e ehhez a virágzáshoz, ez épp oly jelentéktelen, mint az: mi volt eredete, vagy rendeltetése a letört ágacsának. Fontos csupán az, hogy amint hoztam valahonnan, — vagy vittem valahová? — máskori sétáimmal ellentétben egyszerre az érdeklődés központjába kerültem. Az emberek észrevettek, utánam fordultak, sőt egyikük-másikuk meg is jegezte:

— „Ni orgona! ...”

Ekkor már tudtam, hogy a járókelők nem azért mosolyognak szembe, mintha örömben osztoznának, sőt — egészen kivételesen! — nem is azért nevetnek rám, mintha szomorúságomon kárörvendének, hanem jövedvük egyedül és kizáróan a februári fehér orgonának szól, amelyről azt hiszik, hogy — tavaszodván? — itt nyílt ki valahol a nagyváradi szőlődombok alatt. Ezt hitte nyilván az a keshedt kabátú fiatalember is, aki — midőn velem szembe fordult — hirtelen kigombolta a felöltője elején fityegő egyetlen gombot. Ezt hitte az a fiatal asszony, — vagy menyasszony? — is, aki mikor megpillantott, szinte szilajon karolt az oldalán lépkedő fiatal férfiba. Ezt hitte az a munkás is, aki — látva az orgonát, — nem nyomta le a közeli kocsa kilincset, mert minden bizonnyal úgy érezte, hogy nincs már szükség melegítőre, hiszen:

— Ni orgona! ... Itt van a tavasz.

Az emberek jövedve, felszabadulása, valahogy engem is jökedűvé, (vagy jökedűbbé?) tett, — felszabadított. Bátor, sőt kihívóan néztem szembe a szembejövővel, akik most már „megközelíthetőnek” itélve személyemet — időnként meg is szólítottak. Én azonban csak mosolyogtam rejtelmesen és nem árultam el a kérdezősködőknek, hogy honnan hoztam, loptam, varázsoltam Vára utcáira a februári fehér orgonát.

Valaki — mégis megsejtette. És pedig a sarki fűszeres, aki a szakmabeli biztos érzékével nyomban tudta, hogy a májusi csoda nem a közeli kertek valamelyik bokráról, hanem egy fűtcai virágüzletből való. Ezen az alapon aztán (mint a luxusvirág vevőjének?) dupla árat számított mindenért.

Én pedig hagytam, hogy higgyen, amit akar és számoljon kedve szerint. Szerény vásárlásom dupla kiadását ugyanis megérte, hogy én lehettem, illetve az én árva orgonám lehetett, ebben a városban a biztosan elérhető, de egyelőre még csak messziről jelénk törtető tavasz első örömet csíholó csalóka hírnöke.

HORVÁTH IMRE.

DALLOS SÁNDOR:

RÖNTGEN

A szanatóriumban, a tikasztó melegre fűtött folyosón valami hatan várakoztak vizsgálatra. Ott ültek a kikészített székeken, szemben az ajtóval, amely felett nagy, fekete betűkkel ott állt a felírás: Röntgen. Ők hatan arra vártak, hogy bekerülhessenek. Egy nyugalmazott katonatiszt, négy nő, mindnek ott lógott a bundája a fogason, módosabb asszonyok voltak s a sor végén egy magistermetű, sovány, kicsit már kopaszodó, úgy negyvenhat év körüli férfi. Tizenöt évvel ezelőtt szép férfi lehetett, most nem volt rajta semmi feltűnő. Kicsit szürke volt az arca, a szeme kék, de fáradt, a keze ideges, ruhája jól szabott, öltözete kifogástalan, de látszott rajta, hogy nem egészséges. A külsejéről nem lehetett volna kitalálni, hogy mi a foglalkozása. Lehetett volna, mondjuk, miniszteri osztálytanácsos, cégvezető, főmérnök, igazgató és még egy csomó más, úgy a közép-szerű állásnál teljebb. Ott ült és azzal szórakozott, hogy a kezét nézte, a cipőjével valami melódia ritmusát verte ki a gumipadlón, nézte a falat, a mennyezetet — unatkozott. Őten voltak előtte, a legjobb számítás szerint is legalább két órát kellett várnia.

Gyomorhajos volt, a beleivel nem volt rendben, féltékenként vizsgálta magát.

Csak ült ott bágyadtan és álmosan s míg a fűtőtestek pityegtek körülötte s az előtte ülő őt az unalom és a várakozás különböző pózaiban ült s körülbelül ugyanazt csinálta, amit ő, arra gondolt, hogy a nyáron megint kimegy egy hónapra Karlsbadba s megint rendezesdi magát annyira, hogy egy évig nem lesz orvosra szüksége. A felesége a két gyerekkel majd lemegy a Balatonra vagy Getáribá vagy ahova akar, ő meg Karlsbadba utazik. A szállodában megint a hatvankilences szobát fogja kérni, mint tavalyelőtt, eljár az ivókúrákra, nagy sétákat tesz, néha kártyázik... a fene tudja, mit csinál, valahogy majd csak ellesz. Ha a sorsa szereti, akad valami kis futó kalandja s kész. S majd utazik a család után a Balatonra vagy Getáribá. Hát így. Kínézett az ablakon és látta, hogy szakad a havas eső. Két nap óta szakadt már unalmasan, egyformán, lucskosan, vért kihűtően. Eh, Sziciliában lenne szép az élet! Se havas eső, se hideg, se lucskok! Az jutott eszébe: mennyi zsebpénz is van nála? Tudta: Ezerkétszáz lei. Ezt is unta. Az egész mindenséget unta. Legszívesebben felállt és elindult volna gyalog az azós időben s ment volna addig, míg valahol kisüt a nap.

— Február! — mondta. — Február!

A lakása jutott eszébe, a környezete, szőnyegek, bútorok, falak, képek, asszony, gyermekek. Az egész olyan volt, mintha tizenöt éve hallandó egy turbina változatlanul egyforma bűgűsége. Mintha gépész lenne, a turbina megy mellette és ő ül, ül és hallgatja. Elalszik, felébred és a turbina megy.

— Eh!

Felcserélte az egymásra tett két lábát. Most a balt tette a jobb fölé.

Akkor nyílt a zárt folyosóját, egy bundás, sovány, sápadt homlokú, magas asszony lépett be rajta, lehetett úgy harmincöt éves, ő odapillantott és egyetlen szempillantás alatt tudta, hogy ez Szikszay Erzsébet, akinek ő tizenhat évvel ezelőtt udvarolt, de akivel a parti abbamaradt. Valami gazdagabb ember jött, mint ő és a kettőjük dolga lassan elsorvadt. Három hónap alatt meg volt az esküvő és őt akkor bántotta a dolog, fájt neki, csaknem egy esztendeig fájt, de aztán napirendre tért felette s megházasodott. Őt éve a Szikszay Erzsébet egyszer se jutott az eszébe. Régi úgy, mint egy régi kabát.

Az asszony levetette a bundáját, felakasztotta a fogásra, látta, hogy sokan vannak s egy kis sóhajjal leült a hetedik székre, éppen a férfi mellé. Akkor az köszönt neki:

— Kezét csókolom!

Az asszony fölkapta a fejét, pár pillanatra nézett rá, aztán egyszerre megismerte s elpi-

rult. Még a sárgás homloka is piros lett.

— Nini, maga az István?

— Én, — mondta a férfi.

— Különös — mosolygott zavartan az asszony. — Éppen egy szanatóriumban találkozunk.

— Semmi különös nincs benne, — mosolygott el a férfi is. — Ez csaknem olyan nyilvános hely, mint egy kávéház, egy vendéglő vagy egy színház előcsarnoka. Hogy van?

— Köszönöm, — mondta az asszony.

— A fővárosban él?

— Igen.

— Hm. Azt hittem, valahol vidéken vannak. Ha jól tudom, bocsásson meg: földbirtokos volt az illeto.

— Igen, — mondta az asszony, — de télen pár hónapra mindig feljövünk a fővárosba.

Ültek. Kicsit hallgattak. Isten tudja, mi járhatott az eszükben. Talán a tizenhat évvel ezelőtti idő. Séták. Játékok. Izzó és vágyakozó félórák. Megölték őket, tizenhat éve nem látták egymást, lehet, hogy erre gondoltak. Csak percek múlva szólt meg megint az asszony:

— És maga? Magának hogy megy, István?

— Köszönöm, — mondta most a férfi. — Rendesen. Az Országos Vasműveknél vagyok igazgató.

— Szép állás, — mosolygott az asszony. — Bizonyára nagyon sokat keres.

— Eleget, — bölintott a férfi. — Nyugodtan élünk.

— Nős?

Szembe nézett vele az asszony, mikor ezt kérdezte. A férfi visszaadta a szembenézést.

— Igen, — mondta.

Volt ebben valami kis ütés, valami helyesség? Nem. Legalább is nem akarta. Minek akarta volna? Hisz tizenhat év annyi, mint a végtelen.

— Gyerekek? — kérdezte az asszony.

LÁNY A KÖTÉSSSEL

Szürkeruhás nemfiatal lány
Ül a családi asztal alján.
Ujjain kötötök peregnék.
Kabátka lesz a gyerekeknek.

Kabátka lesz, meleg kabátka.
A család a testvér családjá.
A gyerekek a másokéi.
De jó így köztük üldögélni.

Kisanyaként ügyelni rájuk,
Megfoltogatni ruhácskájukat.
Amíg az anyjuk messze fárads,
Harminchatóság a szolgálat.

Mesél nekik és dúdolászat,
Platbászt hegvez az iskolának,
A durcáson kifog türelme,
Száz kérdésre százszor felelne.

Míg a kis párnát rázogattja,
Nem jár máshol a gondolatja?
Elég neki ez a kevéske?
Ad melegét a mások fészke?

A kis borzasok elhíhettek,
Ő, hogy szereti ezt a csendet!
Elül a rácsos ágyon szélén
És eltűnődik mindenfélén.

Szorongva néz a fővendőnek,
Mikor az aprók nagyra nőnek.
Lesznek-e vajon boldogabbak,
Mint akik bennük felolvadtak?

A széken hírlanok hevernek,
Borradalmak szabadszerelmek,
Születések korlátozása,
Télen megrendszabályozása.

De ő nem bánja a betűket,
Fogja a meghiűt kötötökét,
Gyűrűtlen ujjai remegeknek,
Kabátka lesz a gyerekeknek.

SIK SANDOR.

— Kettő, — felelt a férfi. — Két fiú. Az egyik tizenegy éves, a másik kilenc.

Aztán hozzátette:

— És maguknál?

— Egy kicsiny, — mondta az asszony. — Kilenc éves.

Néztek egymásra és mosolyogtak s a férfi azt mondta:

— Ha szép hozományt ad, megengedem a nagyobbik fiamnak, hogy elvehesse.

— Nono — fenyegette tréfásan az asszony — majd meglátjuk, hogy mi lesz a fiúból. Mert hétszáz hold a hozomány, igazgató úr!

Most nézték egymást, de már nem az előbbieket voltak. Nem. Most a tizenhat évvel ezelőttiek voltak. Most felizzott a tekintetük s a szemük mögött, amelyet igyekeztek nyugodtra játszani, forróság volt és hirtelen, roppant erjű vágy. A tizenhat évvel ezelőtti. Amelyet az egyik eladott s amelyet a másikban betakart és elkoptatott az idő. De most feltámadt. Ahogy a pillanatok multak s a pillantásukat nem vették le egymásról, az arcuk mindinkább föllett erővel, vággyal. Belül lassan remegni kezdtek. Iparkodtak palástolni egymás elöl. Mit mondanak egymásnak?

— Mi baja? — kérdezte a férfi. — Miért jár ide?

— Az epém — mondta az asszony. — Rossz az epém. Őt éve kezeltelem már, de nem tud rendbejönni. Néha heves görcseim vannak. És maga?

— Savtűllengés, — felelt a férfi.

De ezek csak álcázó mondatok voltak, tulajdonképpen egyik se fogta fel, mit mond a másik. Nem látták mostani önmagukat. A tizenhat évvel ezelőtti szemükkel néztek. És csak néztek és csak egymást nézték. Egymást vadul megkívták, belül egymásért őrvongtak. Félórával ezelőtt még olyan távoliak voltak egymásnak, mint két csillag, most itt ültek egymás mellett és belül, a vérükkel rohantak egymás felé. És belül mind a ketten csalni akartak, a vérük forróságában mind a ketten bosszút akartak állni azokon, akik hozzájuk tartoztak. Azokra vicsgortak, a lehúzókra, a lenyűgözőkre és pillanatok alatt készen voltak, mindenre készen voltak.

— Ó — mondta remegve az asszony.

— Igen! — mondta a férfi határozottan. — Maga...

Felálltak és sétálni kezdtek, a karuk reszkette ért össze az idegenek előtt s mikor az ötödik várakozó is bement, vadul kapták el egymást, összeroppantak egy végtelen csókra.

— Tel!

— Tel!

Reszkettek.

— Igen?

És a nő bölintott izzó szemekkel.

— Igen.

— Menj előre, — mondta a férfi. — Végezz te előbb. Aztán várj meg és mindent megbeszélünk!

— Igen — mondta az asszony. — Igen. Drága! Végre...

Kijött az ötödik és ő bement hatodiknak. A férfi meg leült, várt és ahogyan tudott lecsillapodni a lobogó agya. És hallgatózott. Odament az ajtóhoz és hallgatózott. Igen. Isten tudja, milyen ösztönből, de kíváncsi volt, mi történik odabent. Halk hangokat hallott. Halk, foszladozó, beteg hangokat. Tudta, hogyan megy az epevizsgálat és elképzelte. A negyvenhat éves agya pontosan elképzelte az egészet. Az egész helyzetet. Azt, hogy az asszony hogyan ül most odabent. Mit csinálnak vele. Mindent. Gumicső. Kontrasztanyag, pöz; színte látta az egészet az ajtón, a falon keresztül. És az olyan volt, mintha a lábától kezdve fölfelé kezdene benne nőni valami jég. Elment az ajtótól és idegesen kezdett sétálni a folyosón. Verte ki a fejéből a gondolatokat.

— Ostobaság! — mondta. — Ő: Szikszay Erzsébet és szeretem.

Aztán az asszony kijött kicsit sápadtan, kicsit elkínzottan, kicsit szédülve.

— Siessen! — sügta a férfinak. — Itt ülök és várom.

S a férfi bement s ő várta. S aztán ő is

* Szekszerülésoknál és az ezekkel járó fel-tuvódásnál, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szé-dülésnél és túlzásnál a belek működését egy-ket pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz-csökkumar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felfrissíti a tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

odaállt az ajtóhoz és ő is hallotta a nyögő, ne-héz hangokat. A beteg hangját. És ő is lázni kezdett, ő is megremegett, ő is elkezdte ideges léptekkel mérni a folyosót. És ő is mondta:

— Ostobaságt! Ó: Szemenyey István és sze-retem. Végre összejöttünk!

De az egész hamis volt. Érezte, hogy ha-mis. Érezte, hogy itt valami baj van. Valami iszonyú baj. Mintha hidegen sívító csontsípót fújta volna a füle mellett, olyan volt az egész.

— De igen! — tiltakozott magában a han-gulat ellen. — De akarom! De igenis akarom!

És várt és megvárta a férfit, aki kicsit később jött ki, szivárványos szemekkel és aki ugyanúgy volt, mint ő. De nem mutatták egy-másnak. Semmitse mutattak. Akarták a forró-ságot és csinálták.

— Drágal — mondta a férfi.

— Drágal — mondta az asszony.

Surranna mentek ki és míg kiértek, meg-beszélték, apró, üzőtt, felfűtött szavakkal be-szélték meg, hogy holnap délután hatkor itt és itt találkoznak...

... És egyik se ment el a találkozóra. Más-nap délután hat órákor a férfi ott sétált fel-alá a szobájában szótlanul, elbottlott az egyik szőnyegben és vad dühvel rúgta meg a szőnye-get.

— Minek rakják ide ezt a vacakot! — mondta dühösen és szerette volna a szőnyeget darabokra lépni.

— Mi baj, István? — kérdezte a felesége.

— Miért ilyen ideges?

— Ehl! — legyintett a férfi dühösen. — Semmi! Ebben a bitang szőnyegben mindig el-bottlom!

És az asszony odahaza, két kerülettel odébb, egy remek villában, egy remek szobában, egy puha heverőn feküdt és csendesen sírt.

— Mi baj, fiam? — kérdezte az ura. — Mért ilyen ideges?

— Ehl! — legyintett dühösen az asszony. — Hát nem érti meg, hogy nem jól érzem maga-mat! Hogy beteg vagyok! Ne kérdezzen min-dígl! Ne kérdezzen.

A toronyóra kilivilgított számlapján hat óra múlt két perccel. Havaseső verte az abla-kot. Valahol zongoráztak. Bent a szanatórium-ban meg az orvos — rengeteg betege volt egész nap, — fáradtan diktálta az utolsó leleteket:

— ... a duodenum rendes, lejjebb kima-ródás látható... Jobb tüdőcsúcs kissé homá-lyos...

Az asszisztenső keze alatt meg kopogott az írógép...

Ismeretlen Vörösmarty-kéziratok a Magyar Nemzeti Múzeumban

Írta: dr Gergely Pál

(Budapest, február hó.) Kerek négy évvel ezelőtt került a Múzeum Szechenyi-könyvtára igazgatójához egy füstös, kopott kis doboz, benne különböző kéziratpapírok közt egy 175 lapos (350 oldalas), zsineggel lazán összetűzött köteg, kb. 13x20 cm-es meretű merített papírlapokból. A dobozban Rézso színes adta el ezt a csa-adjára feltett emlékei közül. Ebben a rendkívül becses fatesomban nem kisebb költőnk, mint a Szózat Vörösmarty Mihály-a fiatal diák-kori töredékei vannak, s a Múzeum feltett kéziratára őrt. Itt láttam és lapozgattam ezeket a drága ereklyéket, a 28-19 éves költő-íjtu sokat hany-kodott, buzdósolt vázlat-füzetet. Nem tagadom, a minden magyar embert bizonyára kerülgető me-hettség szállott meg a legnagyobbak egy-ikének szemlém próbálkozásai, szo-alkotó zse-nyje kibontakozása láttára.

1819. Vörösmarty Mihály, amugy y nélkül, du-nántuliasan, ez a külső jelzése a füzeteknek. Zalán futása c. hőskölteménye első vázlat-nyul kívül egy ugyancsak eddig ismeretlen eposza, a „Boldog elhalás” és több apró költemé-nye van ebben a kézirat-csomóban. Első tekintet-re is észreveszem ezeken a kiadatlan verseken, hogy az u. n. Almanach-lira mintájára készültek, talán azzal a szándékkal, hogy közlésre is adja az akkor még ismeretlen ifju, aki azonban hihe-tőleg ezt a vázlatfüzetet ott hagyta falun, ahol nevelősködött a Perczel-fiúk mellett, Bonyhádon és Bórszönyben, 17 éves kora óta. (Ezt Perczel Mór emlékiratából tudjuk) Vörösmarty zsenje szerelmi lírájában raismerünk Perczel Eteleká-hoz, tanítványai kis hűgához való vonzódása hangjára, de érdekesen bizonyítják ezt a kezdődő szerelmet a kézirat-köteg több helyen „írás-pró-ba” gyanánt kalligrafát „Etel, Etelek” szavak is. Emeltesre méltó, hogy a legelső magyar iro-dalmi nyomot itt találjuk Shakespeare III. Richardja fordítására. Ezen a töredéken kívül az Illiászt is fordítani kezd, de többek közt érdekes egy „Nézőjáték” című drámai terve is (a tájár-járás korából) és egy másik, tervezett drámából: Szilágyi a világiós várban, hatalmas monológ. Minden sora, szava ennek a füzeteknek, minden szófaricskáló firkálás a nagy költő oroszánkör-mert sejteti.

Kozocsa Sándor dr adta ki

ebből a becses kézirat-csomóból az ismeretlen első vázlatot Zalán-hoz: A Zalán futásának első ki-dolgozása címen, alapos irodalomtörténeti tanul-mány alapján, 12 oldalas bevezetéssel, jegyzetek-vel. A Tudományos Akadémia vállalta Régi Ma-gyar Könyvtár c. sorozatában ennek a 2900 soros költemény-fogalmazványának és Kozocsa tanulmá-nváinak kiadását.

Melánt mondhatjuk ezt a kiadványt a ma-gyar ünnepi könyvpiac csemegéjének. Nem mindennapi nyenc-falat az irodalomszerető kö-zönségnek, látni sorról-sorra, mint alakult ki Vörösmarty agyában az első művészi hősi eposz meséje, hogyan vajudik a még darabos anyanyelvünkön a szó-teremtő készsége, zsenije hogyan keres új, meg új kifejezést. Könyörtelen

áthuzások tarkítják a 2900 sort, ugyanarra, hogy ez az önmagával szemben is, már ily korán szí-goru kritikuss, ez a páratlan lángelme (ily minőségben csupán Ady Endre mérhető hozzá), végre is lepasszija kéziratát vagy 850 megsemmi-eltésre ítélt sorral. Kozocsa Sándor gondos és sze-renesés fáradozásának köszönheti az irodalom, hogy mégse semmisültek meg a kihuzások, tóni-sék, vastag javítgatások. Mert vállalkozott (és-pedig sikerrel) az egész fűkult és alig olvasható kézirat-csomag atolvasására. Kiadására. Eddig a Zalán kiadás volt soron, de a többi, ismeretlen kézirat is hamarosan kikerül a sajtó alól, Kozo-csa rendezésében.

Irodalmi esemény most mindenesetre, hogy a Zalán első címeül Vörösmarty 1819-ben még az írja: Árpád győzdelmi a titeli síkon. Ezt eddig nem tudtuk, mint ahogy azt sem, hogy nem 1823-ban, hanem 4 évvel korábban írta eposzát, 19 éves korában! Késégtelenül megállapítja Kozo-csa, hogy a Zalán futása címet csak az 1820 telén megjelent Bánk Bán kötetből meríthette Vörösmarty, amely kötet előszavában azt írja Ka-tona József:

...„Hol Zalán első futása Győzdelmi halmot ása Ung — urimknak.”

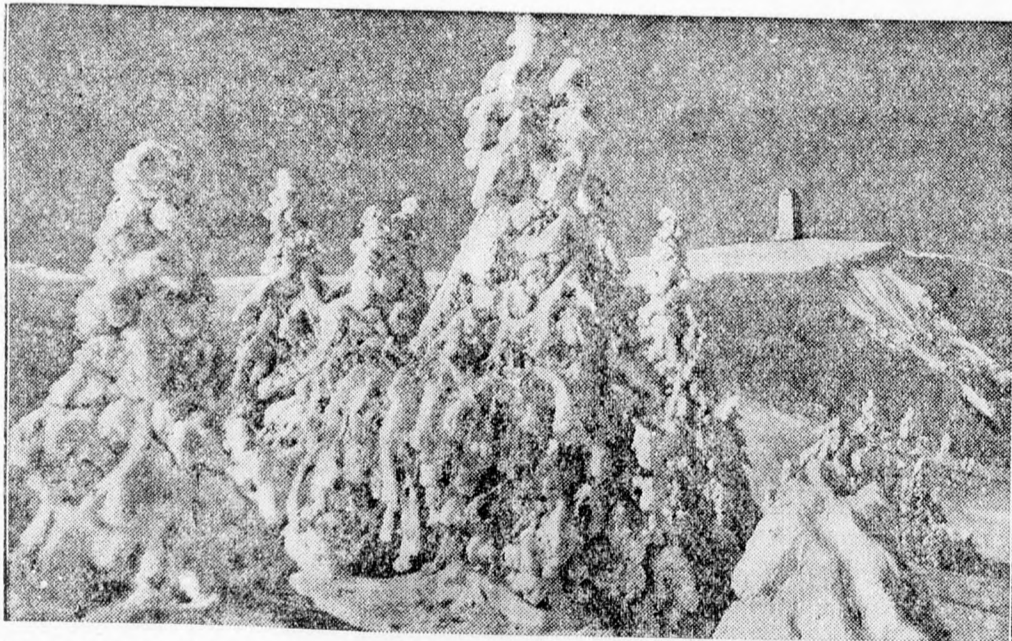
Vörösmarty a Bánk megjelenésekor, 1820 no-venberében éppen néhány napra Pesten volt, meg van tehát a valószínűség arra, hogy kezébe ke-rült akár ott, akár később a Perczelék gazdag könyvtárában ez a hatalmas erejű, mindenkoron legnagyobb magyar tragédia-kötet, s a Bony-hádon megírt eposzát csupán új címmel kellett megfejelnie, a mellék-hős Zalán címé-vel. Ez bizonyára jobban megtetszett neki, mint „Árpád győzdelme.”

Sok új név szerepel ebben az első kéziratban, amely Vörösmartytól kiadott, eddig ismert egyet-len szövegben már elmarad. Érdekes, hogy ez az 1819-es dátum most már véglegesen eldönti azt a vitát, ami a Hadur szó körül folyt, t. i., hogy nem Vörösmarty, hanem Aranyosrákosi Székely Sándor alkotta ismert eposzban. Nos, kimutatja most dr Kozocsa, hogy nem ő, hanem egy ismeretlen heidelbergi költő írta először Hadur c. német versében egy zsebkönyvben, mint a pogá-nyok istenét, 1817-ben. Vörösmarty ezt a Cornelia című német irodalmi zsebkönyvet is a gaz-dag Perczel-könyvtárban láthatta, innen a Had-ur szó átvétele. Rámutat ez a szövegű akadé-miai kiadás néhány érdekességre még. Így a kü-vész és magyarosan szépséges Hajna név ki-alakulására. Első fogalmazványában még végig Kolma szerepel, de később, a kézirat végfelé mégis jobbnak tartotta a költő a Bajna nevet, valahogy lágyabb, magyarabb hangzásúnak érezte mint a keleties, vagy inkább skandináviai nevet, s áthuzva Kolmát, föléje írta Bajnát, majd az 1823-ban leűszárazott végleges szövegben a pom-pás Hajna váltja föl. Az eposz szerkezetében, alakjai jellemzésében nem tett lényeges változa-tást a költő. Legfőbb érdekességre tarthat számot az, hogy az ihlettség első szent pillanataiban pa-pírra vetett szókat is olvashatjuk, betekinthetünk a zseni titokzatos műhelyébe, szóteremtő gondo-latai kohójába.

Kozocsa közlelebről sajtó alá rendezi kb. 110 oldalon azt az 1500 soros, teljesen ismeretlen eposzt is, melynek címe: A boldog elhalás, s eb-ből bizonyára még jobban belopillanthatunk Vö-rösmarty páratlan lelkiségébe, mert sok egyéni vonatkozása van e költeményének.

Megérdemli Kozocsa dr., a Múzeum fiatal könyvtárnoka, hogy eddigi irodalomtörténeti mű-ködéséről is megemlékezzünk, no meg Transylva-nia szülőtte, dícsőszentunártóni. Már 1922-ben írt, németországi tanulmányutjáról egy füzetet s gyors egymásután jelentek meg bírálatai, könyv-ismertetései, különböző folyóiratokban. Eddig kb. 400 tanulmánya, bírálati mellett nagyobb dolgo-zata éppen Erdély irodalomtörténetéről, majd az Esztétikai szempontokról (az irodalmi kritiké-ban), Zilahy Károly esztétikájáról jelent meg. Az Akadémia folyóiratában, az Irodalomtörténeti Közleményekben 10 esztendeje szerkeszti az évi repertoriumot, vagyis a betűrendes könyvészetet s értékes személyi bibliográfiákat is adott ki, hivatalos megbízások alapján, így Hóman Bé-lint, Károlyi Árpád, Angyal Dávid történet-tudósok, Cászár Elemér irodalomtörténet-ész élete munkásságáról.

Mindenképp elismerésre méltó dr Kozocsa fáradozása és irodalom-szeretete, amellyel élők és holtak alkotásainak ezer és ezernyi kötetét, vagy most lezűtőbb Vörösmarty Mihálynak nehe-zen olvasható kéziratát áthöngézi és a nagy-közönség számára hozzáférhetővé teszi a köziés áltál.

Csupa fehér a föld, a fák, az égbolt, a fehérség mégis zengő szín-skála:

benne ragyog, — mint óriási fényfóit jövőnd korok örök télvilága.

A Magyar Kultura huszonöt éve

Ma: Aradi Zoltán

Egy magyar katolikus folyóirat most érkezik el fennállásának 25. évéhez. Valójában azonban sokkal többről van szó, mint egy katolikus újság határállomásáról. Visszatekintve erre a 25 évre, nemcsak a „Magyar Kultura” 25 éve bontakozik ki előttünk, hanem az egész magyar katolikus fellendülés, a magyar katolicizmus újabb idejének hősi korszaka és legfőképpen pedig kibontakozik előttünk a magyar katolicizmus egyik leghatalmasabb egyénisége, a külföldön is jólismert P. Bangha Béla jezsuita atya.

Mindenek előtt emlékezzünk meg a „Magyar Kultura” 25 évéről. Tulzás nélkül mondhatjuk, hogy a magyar katolicizmusnak ez a vezető folyóirata, amelyet nemcsak Magyarország, hanem Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia, a külföld és a tengerentúli magyar és magyarul beszélő katolikusai is irányítóként olvasnak. Az első szám 1913 január 5-én látott napvilágot, de tulajdonképpen már 1912 karácsonyára megjelent és a lapról az 1912-es napilapok karácsonyi számai már megemlékeztek.

A most karácsonyra megjelent „Magyar Kultura” a következőket írja erről a kezdetről: „Alig indulhatott komorabb ég alatt egy olyan célkitűzésű folyóirat, mint amilyen a „Magyar Kultura”. Köröskörül ugyan még áll a Monarchia. Összeforrasztva egyrészt a történeti események gravitációs erőitől, másrészt az osztrák-magyar kapitalizmus arany és acélhuzalaitól. Még örökösödött egységesen a K. und K. hadsereg, azonban a lelkekben éppen ezidőtájt ért meg az ellentmondás és az erjedés. Érdekek érdekek ellen, osztályok osztályok ellen, gondolatrendszerek gondolatrendszerek ellen. A katolicizmus pedig vissza volt szorítva Magyarországon templomaiba, egész társadalmi osztályokat volt kénytelen elveszíteni, kénytelen volt viselni a tudományos és társadalmi alacsonyrendűség látszatát. A közfelfogásban materialista monizmus, darwinizmus és haecelizmus uralkodtak. A politikában a radikális és liberális eszmék erjedtek. Magyarországra éppen akkor ért el a materialista álkultura dagályhulláma. Budapest ekkor fejeződött be az építkezés a szörnyű utcasivatagokkal. Ekkor állt tetőpontján az a hatalom, amely sajtóban, könyvben, plakátokon, színpadon: az örök értékek nyílt megtagadását hirdette. Ebben a korban indulni el s örök tudományos igazságokat hirdetni a muló napi szenzációkkal, a hazug liberálizmussal, az ateizmussal szemben: vakmerőség volt.”

A „Magyar Kultura” állandó harcban állt és harcban áll. Egész programja nem volt más és ma sem egyéb, mint a tagadások legyőzése és a pozitívumok megteremtése. A „Magyar Kultura” teljes egészében P. Bangha alkotása és nyugodtan állíthatjuk, hogy P. Bangha apostoli sajtóműködésének köszönhető ugyszólván mind az, ami a katolikus sajtó terén Magyarországon történt. A „Magyar Kultura” volt a mag és e körül terebélyesedtek ki még a később vele szemben álló katolikus sajtóorgánusok is. Az egész magyar katolikus megújulás sem Prohászka, sem Bangha nélkül meg nem érthető, el nem képzelhető. Prohászkaival e sorokban nem akarunk foglalkozni, s ha nem szólunk róla, nem jelenti, hogy nem a legmagasabbra értékelnénk a magyar katolicizmusnak e nagy megújítóját. A sajtó azonban a modern propaganda legnagyobb és legveszedelmesebb eszköze, még mindig nagyobb hatalom, mint akár a film is, s ezen a téren talán egész Közép-Európában senki annyit nem tett a katolicizmus érdekében, mint Bangha páter. E sorok írója hosszú ideig a fiatal katolicizmus lapjainak szerkesztője volt és résztvevő olyan lapok alapításában, amelyek bizonyos kérdésekben P. Bangha felfogásával polemizáltak. De valamennyien, így e sorok írója is a „Magyar Kultura” hasábjain kezdte és később ugyancsak visszatért oda.

A „Magyar Kultura” és P. Bangha működése volt a kiinduló alapja mindannak, ami a magyar katolikus sajtó terén ma fennáll. Soroljuk csak el először a ma meglevő olyan intézményeket, amelyeknek megalkotásában P. Banghának része volt, hogy retrospektíve láthassuk

az utat. A legnagyobb alkotás a Központi Sajtóvállalat, melyet Bangha Béla, Buttykay Antal ferences atyával, Baranyay Jusztin ciszterci rendi professzorral és ennek testvérével, Baranyay Lajossal (ma pápai prelátus) alkotott meg. A Központi Sajtóvállalat ma két hatalmas napilapot tart fenn, a „Nemzeti Újság”-ot, (reggel) és az „Új Nemzedék”-et (délben), amely Magyarország legnagyobb példányszámában megjelenő napilapja. 1913-ban alapította P. Bangha a Katolikus Hölgyek Országos Sajtóegyesületét, majd 1918-ban a Központi Sajtóvállalatot, 10 millió korona tőkével, ez ma 1 millió pengőnek, körülbelül ugyanennyi schillingnek felel meg. 1929-ben már a következő lapok jelentek meg e vállalat kiadásában: „Nemzeti Újság”, „Új Nemzedék”, „Képes Krónika”, „Magyar Jogi Szemle” és „Új Lap”. Ezt a hatalmas eredményt azonban hallatlan agitáció előzte meg. A „Nemzeti Újság” ma 40–50 ezer napi példányszámot ér el, az „Új Nemzedék” pedig 150–160 ezer példányt ér el. P. Bangha és a „Magyar Kultura” vezetése alatt jelenik meg a „Mária Kongregáció”, a legszebben szerkesztett magyar katolikus folyóirat, ennek példányszáma túl van a 10 ezren. Két évvel ezelőtt indította meg P. Bangha a „Magyar Kultura Könyvei” című sorozatot, amely a legkitűnőbb modern katolikus esszéisták időszerű kérdésekkel foglalkozó munkáit tartalmazza. Ugyancsak két évvel ezelőtt elindított egy katolikus regénysorozatot. Itt jelent meg Papini „Gog”-ja, Mauriac „Frontenac misztériuma”, Gertrud Le Fort a „Gottból jött pápa” című könyve, Claudel „Selyempipő”-je, Kühnelt Leddinn Erik „Jezsuiták, nyárspolgárok, bolshevikik” című könyve. A „Magyar Kultura Könyvei” sorozat a nyugati katolikus áramlatokkal, az európai politikai helyzettel, világnézeti kérdéssel, a világ katolikus irodalmával, stb. foglalkozik. De a „Magyar Kultura” és P. Bangha egyik legnagyobb szabású cselekedete a „Katolikus Lexikon”, amely 1931-ben jelent meg és óriási hiányt töltött be ezzel, különösen apologetikai téren. P. Banghának sikerült a legkitűnőbb katolikus tudósokkal olyan összefoglaló művet a katolikus társadalom számára letenni, amely a magyar katolikus irodalomban páratlan volt. A lexikon 4.800 hasábra terjed és négy kötetes.

Hogy fogalmat alkossunk magunknak a magyar katolikus sajtó életéből Páter Bangha működésével kapcsolatban, ime a mai adatok: Magyarországon 13 katolikus napilap jelent meg, évi példányszámuk 70 millió. 33 katolikus hetilap, évi példányszám 14 és félmillió. 3 kétheti lap, évi példányszám 800.000. 7 havonata kétszer megjelenő folyóirat, évi példányszám 700.000. 49 havi lap, évi példányszám 3 millió. 4 kéthavonta megjelenő folyóirat, évi példányszám: 58.000. 21 negyedévi folyóirat, évi példányszám 1 millió. A katolikus folyóiratok, lapok összes száma 130, évi példányszámuk összesen kb. 85 millió. Ezenkívül a magyar katolicizmusnak van két, naponta többször megjelenő, s külföldet is tudósító hétnyelvű sajtótudósítója (könyvmatos).

Említettük, hogy P. Bangha egész működése két főirányba helyezhető bele, az egyik a tagadások legyőzése, a másik a pozitívumok megteremtése. Mindaz, amit idáig elmondtunk, nagyszabású apologetikus és építő munka az intelligencia körében. A népszerű terjesztésre, a tömegterjesztésre is gondolt azonban a páter és így alakult meg a „Kis Könyvtár”, népies tömegterjesztésre is alkalmas füzetsorozat, amely katolikus igazságokat népszerű formában 10 és 20 filléres áron dobott a piacra, a „Világosság felé” című sorozat a katolicizmus világnézetének harcos és előadó rópiratai. Ezek komolyabb és tudományos problémákkal is foglalkoznak, áruk azonban szintén alacsony. Ide tartozik a „Hit és világnézet” című sorozat, mely tömegterjesztésre alkalmas, különlenyomatokat tartalmaz a „Magyar Kultura” korszerű hitvédelmi cikkeiből. Rátették a koronát erre a működésre azután azzal, hogy megalakították a Pázmány Péter Irodalmi Társaságot, amely egyszerre kétfelé is nagyot alkotott. P. Bangha egyik munkatársával együtt nyolckötetes egyháztörténetet adott ki, amelyből már négy kötet megjelent. A köteteket a legkitűnőbb magyar egyháztörténészek írják s kiállításuk is magas színvonalu. De meglátta P. Bangha azt is, hogy milyen veszély rejlik a modern füzetes detektívregényekben. Ugyancsak egyik munkatársa szerkesztésében „Új élet regénytár” címmel ponyvaregénysorozatot indítottak, 10 fillérral veszik fel a harcot a szennyirodalommal. Idáig 40 füzett jelent meg. Másfél-millió példányban elfogyott.

Ez az, amin ma tartja rajta kezét P. Bangha, ami állandó munkát és gondot okoz neki. Vegyük még hozzá főbb műveit, hogy azután visszatekintést vehessünk. Ezek a főbb művek: Jellemrajzok a katolikus Egyház életéből, Jézus istenségének bizonyítékai, Nagy kérdések útján, A katolikus Egyház isteni eredete, Istenhit és istentagadás, Magyarország ujjaépítése és a kereszténység, Az örök élet igéi, Dél keresztje alatt, Róma lelke, Amerikai missziós körutam, Az apostolkodás rövid kézikönyve, Katolicizmus és zsidóság, Elmélkedések, Lelki gyakorlatos konferenciák, Requiem, Jézus szívének nagy ígérete, Örök remények, Világrend és Isten, Krisztus és Egyház, ezenkívül több ezer tehető cikkanyag, a most említett Egyháztörténet és a Katolikus Lexikon.

Ha előveszünk most egy „Magyar Kulturát”, előttünk van Páter Bangha működésének egész módszere. Az első oldalak aktuális állásfoglalások a kor problémáiház, utána nagyobb tanulmányok következnek, amelyek nem mind szigorúan véve egyháziak. Már a lap neve is: „Magyar Kultura” jelezni akarván, hogy mélyen benne gyökeredzik a magyarságban és a magyar kultúrát kívánja szolgálni. A „Magyar Kultura” huszonöt éve valóságos tárháza a témáknak és sokkal jobban össze lehet állítani az elmúlt huszonöt év történetét ennek a folyóiratnak lapjairól, mint bármilyen más napilapról. A lapnak körülbelül egynegyedét polémikus cikkek teszik ki. Valamikor híres rovat volt a „Pajzs és kard”, itt válaszolt a katolicizmust ért támadásokra, itt utasította vissza a tévedéseket, itt figyelte a politikai életet, de mindig magasabb szempontból. Egy másik nagyobb részt irodalmi, színházi, művészeti, zenei és film-kritika foglalja le. Ebből is kitűnik, hogy a „Magyar Kultura” P. Bangha vezetésével egészen rajta tartotta kezét az élet érverésén. Hisz épp ez volt a csodálatos: az aktualitásokon keresztül nevelni az embereket. Ujabbban a folyóirat világszemlélet is köztől, a földkerekség minden részéből összegyűjti a Sch. Z. mintájára a világgatolizmus eseményeit.

Mindebből azonban nem látjuk még Páter Bangha működésének irányvonalait. Bemutattuk alkotásait, megírtuk, hogy pontosan szétválasztódik nála a pozitív nevelés és az apologetika. De még akkor sem tudunk meg többet, ha még tovább számadatokat közlünk. A „Magyar Kultura”-ból és a „Mária Kongregáció”-ból e huszonöt év alatt összesen több mint harmincmillió példány jelent meg és szóródott szét a magyarul beszélő világ minden részében. A katolikus lexikon ma már kb. ötvenezredik sorozatánál tart. Tekintetbe kell venni itt azt, hogy a magyar olvasóközönség kicsiny. A német olvasóközönség sohase hasonlítta magához, hiszen összesen 12 millió magyar lakik a világon, ebből félmillió Amerikában s csak kilencmillió Magyarországon területén. A „Magyar Kultura” által kiadott könyvek, nagyobb rópiratok, regények stb. összes példányszámai huszonöt év alatt szintén meghaladja az egymillió példányt. Ha Páter Bangha másik nagy alkotását, a Központi Sajtóvállalatot nézzük a két napilappal, a Nemzeti Újsággal és az Új Nemzedékkel, akkor csillagá-

EMLEKPOHAR

Egy kis pohár s mi abba csurgott,
Csak az maradt az életemből.
Hol, merre vettem, nem tudom már,
Az élet szörnyű, kusza lomtár,
Míg össze nem dől.

A könny van benn, mit el nem sírtam.
Kacaj, mit el sohsem nevettem.
Öröm, melynek nevet sem adtam.
Termés, miből sohsem arattam
S el sem feledtem.

Ebből iszom, ha félek, fázom.
A remegésem ebbe rejtem.
Bűnöm, erényem ebbe mártom.
Ez lesz erőm s ha kell, a pártom,
Ha majd elejtem.

SZOMORU ÁRPÁD.

szati számokat kapunk. Hiszen napról-napra kb. kétszáz ezer példányban ontja a rotációs gép a két ujságot és ez a valódi szimbóluma a nagy magyar jezsuita működésének.

A lényeg azonban másutt van. Mindezt csak úgy tudja elérni, hogy a mai napig is tisztán látható elveket lehet kiolvasni életéből.

Páter Bangha működésének fő principiumait nagyon fontos megjegyezni, mert azok, különösen a mai világ számára tanulságosak. E szempontok között a legnagyobb az, hogy Páter Bangha mindig keresztény és nemzeti irányban haladt, ő nemcsak a magyar keresztény és katolikus élet egyik megújítója, hanem ezen keresztül a magyar nemzeti életé is. A háboru miatt más volt a tennivaló, a háboru után más lett a feladat. A világot ki kellett emelni nyomasztó helyzetéből, lelket kellett önteni az emberekbe. S itt kell megemlékeznünk róla, hogy Páter Bangha nemcsak a sajtón keresztül működött, bár életének hetvenöt százalékát ez foglalta le, ez volt álma, erre tette rá egész életét — hanem Magyarország legkitűnőbb szónokai egyike is. Egyideig négyen voltak nagy szónokok. Prohászka püspök, Bangha Páter, Butykay ferences páter és Ravasz László református püspök. Prohászka nem él, páter Butykay visszavonult, így katolikus részen Páter Bangha az első. Ma is lázba hozza az embereket beszédével.

A nemzeti irány azt jelentette, hogy Páter Bangha hatása alól egyetlen egy, a háboru után működött magyar politikus sem vonhatta ki magát s bár Bangha sohasem politizált, ő maga ilyen nyilatkozatot nem tett, a jobboldali keresztény mozgalomnak állandó erőforrása volt. Magyarországon a kereszténység és nacionalizmus, katolicizmus és nacionalizmus között nem volt sohasem ellentét és a háboru után különösen egybeforrottak. Ez Páter Bangha érdeme is.

Egy másik szempont, amelyet meg kell említeni működéséből a huszonöt évvel kapcsolatban, a zseniális nyelvtudása. Páter Bangha hat nyelven beszélt és ír, legújabb könyvét nem magyarul, hanem németül írta. Sok esetben megtörtént már, hogy egymás után hat nyelven tartott beszédet valamilyen témáról, mint legutóbb a rádióban az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatban. A harmadik szempont Páter Bangha lelki rugóinak megértéséhez és a „Magyar Kultúra” irányához beállítottsága a protestantizmussal kapcsolatban. Ezt értették félre a legtöbben. Ő a katolicizmusnak azokat a jogokat kívánta meg Magyarországon is, amelyek a tradícióhoz és számarányához mérten megilletik. Emiatt volt része legtöbb támadásban is. Nagy lett azonban a csodálkozás, mikor az elmúlt év alatt, egy nem katolikus folyóiratban jelent meg Páter Bangha hatalmas tanulmánya a keresztény unióról, mely a legtermékenyebb vitára adott alkalmat a katolikusok és protestánsok között a legszeretetteljesebb hangon. Legutóbb ez a vita folytatódott és ebből látszik, hogy Páter Bangha semmi mást nem akar, mint szeretettel elérni a lelkek egységét.

Bátran mondhatjuk, hogy nincs a szellemi területnek az a kis zuga, ahol Páter Bangha nem működött volna. A szónoklás mestere, apologetikai művei példásak és hatásosak, aszkétikai írásai utmutatóak. De irt utleírásokat, kritikákat, előadásban, szóban, könyvben foglalkozott a zsidó kérdéssel, irodalommal, politikával, irt regényt, szindarabot, művészeti kritikát, stb. Páter Bangha a modern szerkesztőnek is mintaképe. Organizációs tehetség, figyelme nem kerül el semmit.

A magyar földnek zseniális szülöttje, a világ-katolicizmusnak is egyik nagy alakja Páter Bangha. A huszonöt éves jubileum alkalmából jól írja róla a Nemzeti Ujság: „A fiatal jezsuita, aki 1910-ben tér haza, olyan gigantikus és széttagolt missziós paraggal találta magát szembe, amilyen Pázmány biboros óta nem volt. Az ellenfél egységes volt, az ő frontja kicsiny.”

A kereszténység erejét, nagyságát semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy ez a jezsuita épp olyan egyszerű jezsuita maradt, mint akkor volt, csak a haja lett fehér. Címe, kitüntetése nincs. Vagyona nem lett, csak a tisztelet és szeretet növekedett iránta és ott állanak háta mögött a művek, amelyek minden időken keresztül valóban ércnél maradandóbban hirdetik nagyságát.

**Ovassátok és teriesszék
a Magyar Lapok-at!**

Fehér fátyol legendája

Irla: P. Trefán Leonárd

Sokan érdeklődtek iránta, hogy irjam le a fehér fátyol legendáját. Az érdeklődésnek alázattal engedek és ime, leírom. Papírra vetem a misztikus fehérség tanítását, szépséges jelentőségét. Nagyon nehéz leírni a leírhatatlant, kibeszélni a kibeszélhetetlent. Odakünn még nagy hatalom a tél. Kinézek ablakomon. Ez segít. Nemcsak a havasok meredek erdősegei fehérek, hanem a hegyoldalak, völgyek és mezők is. Minden fehér még. Isten ezt a megmérhetetlen nagy fehérséget, a tél hóleplet azért terjesztette ki a világra, hogy lássa a fehérség hatalmát. És a szépségét is. Az ember... A korlátolt szemű ember. Szemeink mindig elkápráznak a hőmezők látásán. Belefáradnak a nézésbe...

Táborhegyi Krisztus fehérsége uralkodik a mennyországban. Minden fehér, mint a szép tiszta szeretet csillogása és mint az égi őság szeplőtelensége. A szennytelenség fehér makulátlansága. Ennek látásába az egész örökkévalóságon át nem fárad bele a boldog szem.

Egyszer az történt, hogy megremegtek a fehér kárpitok. Minden fehér függöny megmozdult és az arannyal átszőtt trónszékek fölött a fehéres, ezüstös szőnyegek hajladozni kezdtek. Mert csillogóan káprázatos fehér ut látszott az égből a földre. Betlehembe vezetett az út és fehérszárnyu angyalkák jártak rajta. A mennyei kórus énekek vitték és már visszhangzott az egész betlehemi tájékon az ég csilingelő dallama: Gloria in excelsis...

Koldusos barlangistállóban, barmok jászolában feküdt a csecsemő, mellette szende fehéren a leggyönyörűbb földi és égi szépség. Arcán és szemében minden eljövendő karácsonyok bájos öröme. Minden karácsonyost gyertyáinak fehér lángelése, Isten szent szeretetének fehér izzása. És négy angyal hozta szegény gyermeknek a hófehér leplet, tisztaságos Edesanyának a hófehér gyolcsotakarót, szeplőtelen Istengyermekség égi fátyolát. Tejecske nem olyan fehéren habzó, égi függönyök nem olyan selymesen fénylők, mint az isteni Gyermek babaruhája, az ég hódolatának fehérfehér takarója...

Legelső Tabernákulum fehér gyolcsa. Misztikus betlehemi fátyol. Eucharisztikus fehér takaró...

Arimateai József is fehér gyolcsot hozott. Szép fehér volt a kegyeletes gondoskodástól. A Mater Dolorosa könnyes nagy fájdalomtól. Ez lett a Mester szemfedője. Belegöngyölte a fájdalom Edesanya halott Fiát és elhelyezte a sziklába vájt sírba. Krisztus! Test fehér gyolcsosan a sírban... Főnséges, eucharisztikus, krisztusi átom. A megváltott ember életéről és győzeleméről. Kálvária szenvedése által az embernek megszerzett eucharisztikus bizonyosság. Búzaszem és szőlővesszős fehérgyolcsos tündéri álma... Isten

hatalmas nagy tettének valósága az Oltáriszentségben. Fehér fátyol húsvétreggeli örömhimnusz. Húsvéti harangzúgás örömtelen emberszíveknek. Eucharisztikus Evangélium. Ez a fehér gyolcs jelentősége a beszédes tanítása.

Fehér fátyol legendája a fehér lelkek útján. Föltámadás és élet eucharisztikus lobogója.

És azután jön a fehérvasárnapok fölvirradása. Fehér lelkek álmódása szép fehér Jézusról. Ki tudná leírni az első szentáldozás fehér világot...

Patyolatfehér ruhácska, hozzá liliomos mirtuskoszorú... Szeplőtelen fehér gondolat és imádság találkozása az eucharisztikus fehér fátyol fölött. Karácsonyi angyal szötte ártatlan gyermek-szálaiból. Illatos tömjénfüst és virágok az oltáron. Fehérlő vágyak és fogalmak Krisztus hófehér birodalmáról. Bárcsak mindig gyermek lehetne az ember, hogy ilyen elevenen láthatná a fehér angyali kenyér eucharisztikus világát. Bárcsak nem menne le az első szentáldozás napja soha, hanem az egész örökkévalóságon át tartana. Mindig és örökké...

Az eucharisztikus nap nem is megy le soha. Szentségfogó fehér véltum és betegek utraválójának fehér gyolcsotakarója, tabernákulum nyitott ajtaján fehér selymes világból kisugárzó meleg fény és győzedelmes hitünk cibóriumának habfehér selymes köpenyeg: oltáriszentségi élet állandósulása. Szenvedve küzdő ember egyetlen és igazi vigasztalása.

Raffael Disputája sem tudja kifejezni azt az általános, óriási mindenséghatalmat, ahogyan az eucharisztikus Jézus életet és áld, megfélért és szentségi lepel alá von, hogy védjen és betakarjon mindent istenségségének hatalmával... Minél jobban halad az idő, alakul a történelem, változik az ember, annál inkább érzi a kultúra, hogy igazi forrása és megnevelítője a közöttünk lakó Isten. Sőt ezen tudat és tény nélkül a hiány érzete gyötri a társadalmakat!

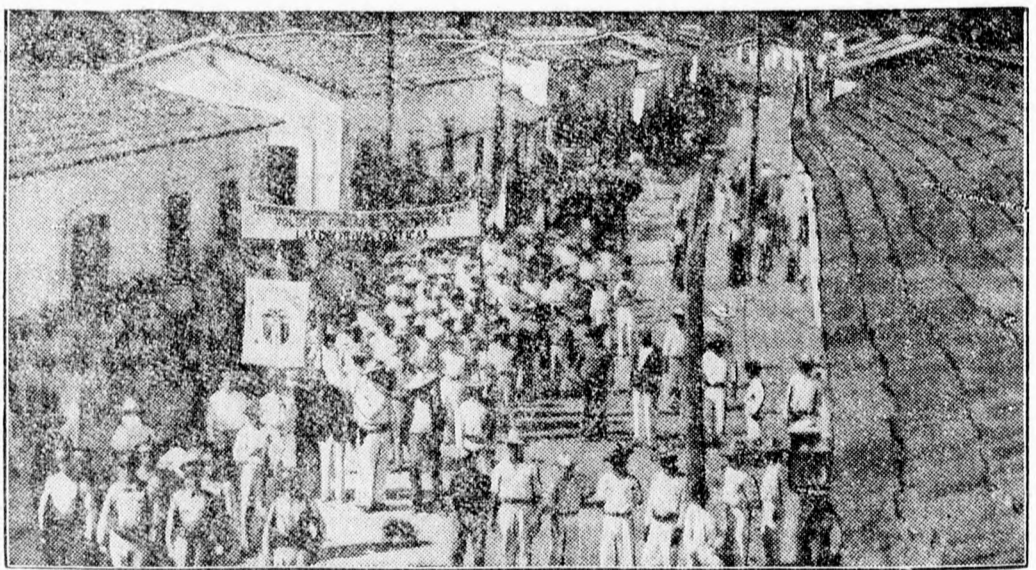
A világ eucharisztikus kongresszusra készül. Ez ma a legfontosabb téma. Az érdeklődések homlokterében. Fehér leplet ismét kiterjeszti Jézus. Nagyon is nagy szükség van reá. A béke, szeretet, egység, testvériség, emberség fehér lepelére.

Szent Vince is azért adott leányainak fehér fátyolt. Az eucharisztikus szociális charitas fehér fátyolát. Nézd meg az irgalmas nénét az iskolában, kórházban, műhelyben, aggmenházban, kínai missziókban, poklosok tanyáján, az irgalomházban...

Karácsony, húsvét, fehérvasárnap, első szentáldozás angyala lengeti fehér fátyolát...

Itt van a fehér fátyol eucharisztikus szép legendája.

Tolle. Lege.

Kommunistaellenes tüntető felvonulás Mexikóban.

Asszonyok dolga

Divatlevél

A kígyóbőr cipő, amely pár év előtt nagyon divatos volt, most újra divatba fog jönni. Tavasszal a jól öltözködő dáma lábán ott fog feszíteni az óriáskígyó bőrből készült divatcipő — amelyen egyideig annyira győzedelmeskedett a krokodil. Érdekes tudni azt, hogy a kígyóbőrt Amerika hozta újra divatba és nemcsak divatcipőket, de táskákat, öveket és divatos tárcákat, sőt gombokat is készítenek az óriáskígyó bőrből. Még egy érdekes újítása lesz a nyári divatnak: az „imprimé”-cipő, amelyhez az imprimé-anyagot speciálisan cipő céljaira dolgozzák ki!

Erdekes újszerű gombokat viselnek, amelyek leginkább színes üveggolyóhöz hasonlítanak, amivel a gyerekek ambíciózusan golyóztak az-

Amerikai találmány: teljesen vízmentes, igen könnyű anyagból készült köpeny, csizma és harisnya, amely könnyen felölthető és levethető, s kicsi helyen elfér.

előtt az utcán. A divat szeszélyes kedve volt az, amely az utcagyerekek annyira kedvelt játékát, most a divatdáma ruhájára varázsolta, mint divatos gombot, amelynek nincsen párja!

Nem érdektelen divatújítás a bunda alá viselt sikkos kis kosztüm, amely a leginkább vagy szövetszerű selyemből vagy kockás — sőt csíkos tweedből készül. Ezeknek a kosztümöknek nagy előnye az, hogyha melegebb lesz, különösen hordhatók, mint önálló ruhadarabok. Nagyon sikkos ilyen kosztümmodelleket készítenek mintás yersei anyagból is. Egyelőre ezek a kosztümök sokszor helyettesítik a szövetszerű ruhákat.

Egyébként az ideai divat szereti feltűnően kihangsúlyozni a karcsúságot, ez jut érvényre a derékba szabott kis tweed-koztümökabátoknál is. A karcsú derekat fiatal lányok estélyi ruháinál még a széles echarpszerű öv is nagyon kihangsúlyozza! A fiatalos plissé aljakhoz, miután a kevésbé karcsú hölgyeknek is óhajunk egy kis örömet okozni, bejelentjük, hogy divatos lesz a kívül viselt, úgynevezett jumper-szerű blúz, amely előnyösebb a szoknyán belül viselt bekötös blúznál. Az imprimé, mint hírlík, még tovább is sikerült nagy divatba tartani — és nagyon sikkosak, fiatalosak lesznek az impriméből készült ruhák is. Nagy divat a kötött ruha és az is marad tavasszal is, a yersei anyaggal együtt. Ezekon kívül rendkívüli divatos és szintén az marad tavasszal a trikóanyag, amelyből már estélyi

szandálok is készülnek. Viselni fogják tavasszal a világos szövetszerű ruhákat, sokszor sötétebb gombokkal és övvel, azonkívül a kétféle színben kombinált ruha is divatos lesz a tavasszal, itt azonban a színek ízlésesen diszkrét összeállítására lesz szükség!

Házi cukrászat

Mandulás szarvacska

50 deka cukrot, 5 tojásfehérjével melegen felverünk, 25 deka darált mogyorót hozzáadunk, 4 deka lisztet közékeverünk, kiflialakra formázva, vágott mandulába hempergetjük.

Porhanyós perec

Hozzávalók: 12 deka vaj, 20 deka liszt, 6 deka cukor, 1 tojásárga, fél citromhéj és 16, 10 deka kristálycukor. — A lisztet cukorral, tojásárgával, citrommal összegyurjuk, kiflialakra formázzuk, kristálycukorba hempergetve, kisütjük.

Habtölcés

Hozzávalók: 10 deka cukor, 10 dg liszt, 2 tojásfehérje, 3 dl habtejszín, 6 deka cukor. — A tojásfehérjét cukorral habosra keverjük, lisztet, habot hozzáadjuk, vajazott pléhré 8 cm. szeletekben tesszük, megsütjük, melegen stancolt formánk, kihűlve, cukrozott tejszínhabbal töltjük.

Hercegnő

Hozzávalók: 16 deka cukor, 5 deka darált mogyoró, 5 deka darált mandula, 3 deka liszt, 3 deka vaj, 4 tojásfehérje. — A cukrot, mogyorót, mandulát, lisztet, habot, vaját összekeverjük, 3 mm vastag fánkálakra formázzuk, vajazott pléhen megsütjük és kettőt pralinémasszával összeillesztünk.

Vaníliaszalétek

Hozzávalók: 24 deka vaj, 28 deka liszt, 9 deka cukor, vanília, 2 tojásfehérje, 5 deka baracklé, 3 deka cukor. — A vaját lisztel, cukorral, vaníliával összegyurjuk, egynegyed cm vastagságra kinyújtjuk, 8 cm. hosszú és 5 cm. széles szeletekre vágjuk és sütőpléhen megsütjük. Töltelék: cukorral, forralt vízben a habot belekeverjük, kihűlve, egy szeletet megkenünk, másik szeletet ráhelyezük és cukorral meghintjük.

Fehér fondant

Hozzávalók: negyed kg kocka- vagy kristálycukor, egynegyed liter víz, fél citrom leve, vagy 1 evőkanál burgonyaszirup vagy 2 csepp ecet. — A cukrot egy tiszta edényben vízzel, citromlével erős tűz mellett, 1 evőkanál burgonyasziruppal vagy csepp ecettel gyenge törésfokra, befödve, főzzük. Kipróbálása úgy történik, hogy egy kis fadarabkát belemártunk, majd hideg vízbe mártjuk és ha a cukorból puha golyót készíthetünk, akkor jó. Ekkor megnedvesített márványlapra vagy zománc- vagy alumíniumedénybe öntjük, felső részét hideg vízzel kissé meglocsoljuk s ha kihűlt, fa- vagy vaskanállal addig keverjük, míg fehér, sűrű masszává keverődik, ezután porcelánedénybe tesszük, jól lesimítjuk és nedves ruhával letakarva, használatig félretesszük.

A burgonyaszirup vagy az ecet megakadályozza, hogy a cukor grízessé váljék. Főzőskor az edény belsejét mindig hideg vízcséppel lemoszuk. A főzés közben képződő habot le kell szedni.

KERESZTREJTVÉNY

6. (297.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12							13			
14					15	16		17		
18					19			20		
21					22			23		24
		25	26				27	28	29	
30							31			
		32				33		34		
35	36				37	38		39		40
41		41a	42		43			44	45	
46					47			48		
49				50				51		
52										

Megjéjtésnél csak a következő sorok küldendők be: Vízszintes: 1., 13., 27., 31., 37., 48. Függőleges: 1., 6., 11., 22., 36., 40.

Vízszintes sorok:

1 Molière-dráma. 12 Van ilyen ház is. 13 ...jakó! 14 Hadisten. 15 Pestmegyei község. 17 Lind betűi kev. 18 Isten, idegen nyelven. 19 Ür-mérték. 20 Iskola. 21 Egyforma betűk. 22 Aqu. 24 Kérdőszó. 25 Temetőben van. 27 Latin dolog. 30 Csen. 31 USA-állam. 32 Német prepozíció. 34 Lagadás. 35 Kis víz. 37 Erős, idegen nyelven. 40 korróvidítás, ford. 41 Görög istennő. 43 Névtő. 44 Erdei állat. 46 Idegen hossz mérték. 47 Kopasz, ford. 48 S ...alejkum! 49 Vissza: amoda ellentéte. 51 Madár, névelővel, 52 Iró.

Függőleges sorok:

1 Sardou-dráma. 2 Varju teszi. 3 Ma sok-sok nagyon keserű. 4 Latin prepozíció. 5 Zűg mássalhangzó. 6 Híres szoborcsoport. 7 Igekötő. 8 Pázsitfűféle népies neve. 9 Ismer-e? 10 Attila fia. 11 Farcia protestantizmus. 15 Hájó része. 16 Halfajta. 22 Három, görögül. 23 Idegen pénz. 25 Sérülés. 26 Lám! 28 Flódművelő eszköz. 29 Erdei gümölcs. 33 Petőfi költemény címe. 36 Alarm. 38 Háromszor, latinul. 39 Legelő. 40 Portugál folyó. 41-a Orosz félsziget. 42 Vissza: csak-hogy. 44 Válogatott kapus (ék. hib.). 45 Inal betűi kev. 50 Betű kiejtve. 51 Sohajtás.

A 4. számú keresztrejtvényünk helyes meg-jéjtése:

Beküldési határidő: február 16.

Visz. 1. Toldi Miklós. 11. Julián. 12. Diadém. 33. Olajbogyó. 56. Acetum. 58. Weimar. 60. Alázatosság. Függ. 1. Turáni. 10. Semita. 11. Juhász Gyula. 13. Madagaszkár. 16. Zorobabel. 37. Seneca. 40. Ásatag. 42. Sírek.

Helyesen megjéjtették: Aba Jenő, Balogh József, dr Balogh János, Bieber Béla, Bappert Lajos, Dombrády Dóra, Darvas Venánc, Domokos János, Bálint Barna, Bujáki Sándor, Kacsó Ferenc, Csibi Lenke, Gáll Mátyás, Glósz Edit, Kern Ferenc, Kovács Gizi, Lázár Béla, Márton Emília, Mihály Imre, Mackor Béla, Miklós Aladár, Medvén Margit, Oberst Béla, Papp Mózes, Pribek Irén, P. Réthy Apollinárius, Seitz Juliska, Szabo Józsefné, Szakács Lajos, Szimits Erzsébet, Zanicsek Jolán, Zonda Magda, Schmidt Irén, Szeheni Jolán, Derzsy Zoltán, Halmay Nóra, Labud István, Sipek Balázs László, Orbán Ilma, Csicsmányi Jenőné, S. M. Marosvásárhely, Schultz György, Klank Jenő, Verebi Kató, Páll V. Géza, Ruscsák Endre, Páll Béla, Loy István, Csompo István, Somlyai István, László Antal, Rác Gerő, Dobos Áron, Csuka Dezső, Mihály Imre, Prohászka Gyula, László Dénes, Székely Ilona, Tucsó László, Buszek Géza, Miklós Gergely.

A könyvjutalmat Halmay Nóra (Bucuresti) nyerte meg. Elküldöttük.

LEGUJABB

Horthy Miklós magyar kormányzót nagy ünnepséggel fogadták Krakkóban

A kormányzó első útja Pilsudsky és Báthory István sírjához vezetett. Elszállásolás a waveli királyi várban

Krakkóból jelentik: Szombat délelőtt fél 10 órakor futott be a feldiszipített krakkói pályaudvarra Horthy kormányzó és kísérete kőlvonata. Fogadtatására a pályaudvaron *Moscicki* elnök vezetésével megjelent a kormány valamennyi tagja, továbbá *Rydz-Smigly* tábornagy és nagyszámu egyházi, polgári és katonai előkelőség. A pályaudvar előtt egy lovas és egy gyalogos diszszázad sorakozott fel. Horthy kormányzó a magyar Himnusz hangjai mellett szállt ki a vonathól. Derűs mosollyal lépett *Moscicki* elnökhöz és kezét fogott vele. Majd megállt a lengyel zászló előtt és feszesen tisztelgett. Ezután ellépett a két diszszázad előtt. A kölcsönös bemutatkozások után a magas vendégek elhagyták a pályaudvart.

A kormányzó *Moscicki* elnökkel együtt gépkocsiba ült s a virág és zászlódiszba öltözött utvonalon át a hatalmas tömegek éljenzése közben a Wavel-kastélyba hajtatott. A Wavel-

várkapu előtt 16 méter magas diszemelvény állott. A menet itt megállt s a magyar kormányzó érkezését 21 ágyulövés fogadta. Ugyanekkor a Wavel-vár legmagasabb tornyára felrepült az angyalos, címeres magyar lobogó. A kormányzó kiszállt a gépkocsiból és gyalog tette meg az utat a székesegyházba. Itt elsőnek az ezüstharangok tornya alatt lévő kriptába ment és hatalmas babérkoszorút helyezett el *Pilsudski* tábornagy sírján. Utána a székesegyház oldalhajójában nyugvó *Báthory* István sírján helyezett el babérkoszorút.

Horthy kormányzó délelőtt 11 órakor látogatást tett *Moscicki* köztársasági elnöknel, aki a látogatást fél 12 órakor visszaadta és 20 percet töltött a kormányzónál igen szívélyes beszélgetésben. *Rydz-Smigly* tábornagy, aki a lengyel alkotmány értelmében a legmagasabb közigazgatási méltóságot tölti be, fél 12 órakor jelent meg a kormányzónál.

Mussolini levele idézte elő a németországi változásokat?

Angol, francia, olasz, lengyel és jugoszláv vélemények a történelmi jelentőségű fordulatról. — A francia diplomácia híresztelése szerint a nemzeti spanyolok támogatása kérdésében ellentét volt Hitler és Blomberg között

Berlinből jelentik: A szombat reggeli lapok nagy érdeklődéssel tárgyalják *Hitler* Adolf pénteken nyilvánosságra hozott elhatározását. A *Völkischer Beobachter* rámutat arra, hogy azok a rendelkezések, amelyek a haderő, a külpolitika és a gazdasági élet körében életbeléptek, nem a véletlen, hanem a tervszerű és organikus fejlődés látható megnyilvánulása.

Londomból jelentik: A sajtó a nap legfőbb eseményeként tárgyalja a német kormányban előállított változást. A *Times* kiemeli, hogy a jelenlegi változások az első fontosabb kormányátalakítást jelentik, amelyet a harmadik birodalom eddig megért. Ribbentrop külügyministerségét Angliában nagy meglepetéssel fogadják, minthogy a volt londoni nagykövet jól ismeri az angol álláspontot.

Párizsból jelentik: A francia sajtó a németországi eseményeket történelmi fontosságúnak tartja. A legtöbb lap az intézkedések célját Németország minden politikai, katonai és gazdasági erejének összefogásában látja. A *Petit Parisien* szerint a hadügyeknek közvetlenül *Hitler* parancsnoksága alá helyezése és általában az intézkedések választ jelentenek a francia hadsereg vezetésében történt intézkedésekre. A *Journal* kiemeli, hogy Ribbentrop megbízása határozott cáfolat mindazok számára, akik a Róma—Berlin-tengely megrendüléséről beszélnek.

A párizsi diplomáciai körök úgy tudják, hogy a német változást Mussolini tíz nap előtt *Hitler*hez érkezett levele idézte elő. Ebben Mussolini utalt a nemzeti spanyolok területi csatározására és fokozottabb segítséget kért a spanyol frontra. A levél nyomán nagy tanácskozások kezdődtek és *Hitler* egymásután hallgatta meg a párt, a hadsereg és a nagyipar vezetőit. Együttes konferencia is volt. Mindezek során kiderült, hogy a hadsereg és nagyipar

ellentétes állást foglal el a párt vezetőivel szemben. Blomberg állásfoglalását *Fritsch* hadseregfőparancsok is teljesen támogatta és kijelentette a vezér előtt, hogy a fokozott spanyolországi beavatkozást veszedelmesnek és fölöslegesnek tartja. Blomberg intette *Hitler*t: ne vigye túlzásba a tengely-politikát s elégedjék meg egyelőre a gyarmati kampány kiszélesítésével s az eddigi keretű osztrák és spanyol politikával. Blomberg és *Fritsch* felpanaszolta azt is, hogy a hadsereg tisztikarát tilalommal megakadályozzák a templombajjárásban. Végül a nagyiparral együtt mindketten óvást emeltek *Schacht* féltetelése ellen és a nyersanyaghiány megszüntetése érdekében az Angliához való közeledést sürgették.

Ezzel a párizsi híreszteléssel szemben a római, varsói és jugoszláv irányadó körök felfogása az, hogy Németországban politikai diszharmóniának még a lehetősége is kizárt dolog s hogy a birodalom politikai vezetésének és a véderőnek egymáshoz való viszonyában legnagyobb egyetértés uralkodik.

Japánbarát összeesküvés Kantonban

A kínai hadvezetőség kétszáz összeesküvőt kivégeztetett

Hongkongból jelentik: Kantonban pénteken halálraítéltek és nyomban kivégeztek 200 japánbarát összeesküvőt. Az összeesküvők puccszerűen a japánok kezére akarták átjuttatni a várost. Azt tervezték, hogy a japán katonák partraszállása előtt hátbalámadják a kínai védőerőket. Hétszáz összeesküvőt fogtak el közülük kettőszázat azonnal halálraítéltek és kivégeztek.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastag betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” még tovább! 10 lel. Alláskeresőknek 33% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 lel. Első szó mindig vastag betűvel lesz szedve. —

Adás-vétel

Veszek
aranyat, ezüstöt, briliánsot Herbst ékszerárúháza, Nagyváradi, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Egy darab

8 atm. teszmérő, államilag hitelesítve, jutányos áron eladó. Nagyváradi, Pictorul Grigorescu 4. II. etaj.

A város

minden részében 100.000 leltől 3.000.000 lelig minden igényeknek megfelelő házak, házhelyek és kisebb-nagyobb földbirtok a város közelében eladó. Iliana Bologa. Rimano-czy-utca No. 8.

Hangverseny zongora
eladó. Nagyváradi, Bratianu (v. Szaniszló) u. 27. szám.

2 férfiöltöny

eladó. Nagyváradi, Str. Pasteur 13.

Jókarban

levő szép tiszta gyermekkosci eladó. Nagyváradi, Bul. Reg. Ferdinand 34. Hegedűs.

Eladó

jutányos áron egy használt, de jókarban levő „Singer” varrógép. Megtekinthető: Nagyváradi, Bdul Bucurestilor (v. Káptalan-sor) 9. szám alatt.

Különféle

Elveszett

szerda este a színházban egy fél kesztyű. — Kérem a megtalálót szíveskedjék eljuttatni: Nagyváradi, Tache Jone-scu (Körös) utca 58. szám alá.

Keresztény okleveles gazdatiszt állást
változtatna. Érdeklődjék leveleit kiadóra „Keresztény” jelíre.

Zománcablakot

orvosok, ügyvédek, cégek, stb. részére, első-rangu kivitelben és minden nagyságban a legolcsóbb gyári árban szállít: „Emeta” zománcablakgyár, Brassó, Strada 10. Mai No. 31. Prospektust és árjegyzéket kívánatra küldünk.

Radnai

egységes magyar gyorsírást olcsón tanítok. — Csoporthoz is. Cim a kiadóban.

Fényképnagyító

laborans bármilyen állást elvállal. Vidéken is. Gutí Mihály, Nagyváradi, Str. Gálarie 1. szám. (Köblös-telep.)

Kioldvasott

ujtságot és folyóiratokat kérünk kórházi betegek részére. Leadható a kiadóhivatalban.

Lakás

Egyszobás

fürdőszobás lakás kiadó május 1-re. Nagyváradi, Str. Cogalniceanu (v. Várady Zeigmond-utca) 17. szám.

Kiadó

március 1-re 2 szobás, fürdőszobás lakás. — Nagyváradi, Str. Principele Mihai (volt Gerliczy-utca) 6. szám.

3 szobás

fürdőszobás lakás mel-lék helyiségekkel és kerttel május elsejére kiadó. Nagyváradi, Str. Petőfi 24. — Ugyanott eladó egy házhely 19 m. fronttal kb. 400 m².

Magánház

Bul. Bucurestilor (Káptalan-sor) 4. szám, 3 szobás május 1-re kiadó. Értekezni: Nagyváradi, Bul. Bucurestilor (Káptalan-sor) 15.

Kiadó

4 szoba hallos és 2 szobás lakás. Nagyváradi, Delavrancea (v. Ritoóy Zeigmond) u. 12.

Kiadó

teljes komfortos lakás. Nagyváradi, Simeon Stefan (v. Bethlen) u. 11.

Üdvari butorozott szoba
azonnal kiadó. Nagyváradi, Nicolae Zeiga (v. Lukács György) u. 27.

Elegáns

utcai szoba teljes ellátással kiadó. Nagyváradi, Oltenia (v. Csen-gery) utca 2. szám.

4 nagy szobás

komfortos földszintes magánház, bőséges mel-lék helyiségekkel, május elsejére kiadó. Értekezni: báró Gerliczy iroda. Telefon 856.

3 szobás komfortos földszintes villa-lakás
május elsejére kiadó. Értekezni báró Gerliczy iroda. Telefon 856.

2, 3 és 4 szobás

komfortos lakások, május elsejére kiadók, Értekezni: báró Gerliczy iroda. Telefon 856.

Kiadó

üzlethelyiség berendezéssel azonnal. Nagyváradi, M. Averescu 37.

Szerényen butorozott
kis szobát keresek jó házikosztal, lehetőleg a központban. Cimeket a kiadóhivatal továbbít

Alkalmazás

Háztartásba

menne jól főző urilány, Kisebb családhoz, esetleg plébániára, vidékre is. Cim: Szabeni László Nagyváradi, Aurel Vlaicu (v. Varnházy) u. 28.

Bejáró takarítónőt

keres félnapra. Gyógyszerár, Nagyváradi, Str. Vlahuta 46. (v. Szent János-utca)

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.